

Pilis Kincse Óvoda

Helyi Pedagógiai Programja

Fenntartó: „Szolgálat a gyermekekért” nonprofit kft.

Fenntartó képviselője: Péter Krisztina

Az intézmény telephelye: 2081 Piliscsaba, Tó sétány 2.

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 24 fő

Óvodai csoportok száma: 1 csoport

Csoportbontás: Vegyes korcsoport

Intézmény igazgató: Papné Szaló Ilona

Tartalomjegyzék

1.	A pedagógiai program jogszabályi háttere	4
2.	Az intézmény alapító okirat szerinti adatai	5
3.	Pilis Kincse Óvoda bemutatása és alapelvei	6
3.1.	Pilis Kincse Óvoda bemutatása.....	6
3.2.	Programunk küldetése – filozófiája	7
3.3.	Gyermekeképünk – Óvodaképünk	7
3.4.	Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései.....	10
3.4.1.	Pedagógiai programunk cél és feladatrendszere.....	10
3.4.2.	Személyes bánásmód alapelvei:	11
4.	A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	12
4.1.	Tárgyi feltételek.....	12
4.2.	Személyi feltételek:	13
4.2.1.	Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága	14
4.2.2.	Kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadása	14
4.2.3.	Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat	14
5.	Pedagógiai programunk nevelési feladatrendszere	18
5.1.	Játék tevékenység a gyakorlatban.....	19
5.2.	Tanulási tevékenység	21
5.3.	Társas, közösségi tevékenység	23
5.3.1.	Társas, értékorientált közösségi tevékenység.....	23
5.4.	A csoport szokás-, szabályrendszerének kialakítása	24
5.5.	Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai	25
5.5.1.	Érzelmi, erkölcsi nevelés, az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása	25
5.5.2.	Értékek, normák kialakítása	27
5.6.	Szabadidős tevékenység.....	30
6.	A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok.....	30
6.1.	Az egészséges életmódra nevelés	30
6.1.1.	Táplálkozási szokások:	32
6.1.2.	Higiénés szokások	33
6.1.3.	Esztétikai szokások.....	33
6.1.4.	A pihenés – alvás szokásai	33
6.1.5.	Öltözködéssel összefüggő szabályok.....	34
6.2.	Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása.....	34

6.3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei.....	35
7. Munka jellegű tevékenységek	37
7.1. A környezet, növény- és állatgondozás:	37
8. A helyi program segítségével megvalósuló fejlesztés keretei óvodánkban	38
8.1. A komplex foglalkozások rendszere	38
8.2. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja	39
8.3. A külső világ tevékeny megismerése.....	41
8.4. A művészeti nevelés adta lehetőségek rövid bemutatása	45
8.4.1. Művészeti tevékenységek.....	45
8.4.2. Verselés, mesélés.....	46
8.4.3. Ének zene, énekesjáték, gyermektánc-népi játék, tánc.....	47
8.4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	48
8.5 Mindennapos mozgás	50
9 Az óvoda hagyományai és ünnepei	51
10. Az óvodai élet megszervezésének elvei	55
11. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	59
12 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	62
12.1 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....	62
12.2. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása:	63
13 Az óvoda kapcsolatrendszere.....	65
14.Óvodánk írásos dokumentumai:	69
14 Mérés, értékelés, ellenőrzés	70
15 A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése.....	75
16 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	75
17 Az elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt adatok kezelésének rendje	77
18 Online Oktatás Különleges Jogrend Idején Intézményi Intézkedés Rendkívüli Szünetre.....	77

1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról 229/2012.
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról módosítása 137/2018
- 77/2026. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- EMMI rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatásról 48/2012
- EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálatokról 15/2013
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Pilis Kincse Óvoda hatályos Alapító Okirata

**„ A modern pszichológia és
pedagógia üzenete, hogy sugározz bizalmat!
Nézz a gyermek szemébe, és mondd neki
azt: tudom, hogy te ezt meg fogod tudni
csinálni! Tudom, hogy képes vagy rá!
Tudjátok milyen varázsmondat ez?
Képzeljétek el, hogy nektek mondja ezt
valaki teljes bizalommal és szeretettel!”**

**/Bagdy
Emőke/**

2. Az intézmény alapító okirat szerinti adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése: Pilis Kincse Óvoda

Címe: 2081, Piliscsaba, Tó sétány 2.

E-mail címe: piliskincseovoda@gmail.com

Az óvoda fenntartójának adatai:

Fenntartó neve: „Szolgálat a gyermekekért” Nonprofit Kft.

Képviselője: Péter Krisztina

Székhelye: 2081, Piliscsaba, Tó sétány 2.

Telefonszáma: +36 20 507 0366

Az óvoda nyilvántartásba vételi adatai:

Nyilvántartásba vételi száma: 07/2020

Nyilvántartásba vétel dátuma: 2020.08.03

OM azonosító: 203475

Működési engedély száma: PE/45/02102-8/2020

Működési engedély kelte: 2020. augusztus 31.

A programot készítették: Az óvoda nevelőtestülete az igazgató irányításával.

3. Pilis Kincse Óvoda bemutatása és alapelvei

3.1. Pilis Kincse Óvoda bemutatása

A Pilis Kincse Óvoda Pest megyében, Budapesttől 25 km- re Piliscsaba városban található. Jelenleg 1 vegyes korosztályú csoport (24 gyermek) felvételét tudja intézményünk biztosítani. Az óvoda a település magdolnavölgyi lakóparkjában, a forgalomtól védett biztonságos, nyugodt és gazdag természeti környezetben helyezkedik el. Magdolnavölgy természeti adottságai mellett saját játszótérrel rendelkezik, melyhez óvodánkból lakóparkon belül, sétával biztonságos közlekedéssel tudunk eljutni. Településünk dombokkal, hegyekkel körülvett völgyben fekszik, ahol az erdő, a rét, a tó – a természeti környezet élővilága gazdag lehetőséget kínál gyermekeink számára az ismeretek gyarapításában és a tapasztalatszerzésben. A kivételes adottságú környezet számtalan ötletet ad az óvodapedagógusoknak a nevelés és fejlesztés mindennapjaihoz. A gyermekek nyugalmat árasztó, egészséges zöld övezetben tölthetik mindennapjaikat, ezáltal megtanulják védeni, óvni, tisztelni a természetet.

Épületünk mind külsőleg, mind belsőleg tükrözi az igényességet, az esztétikumot. Felszereltsége a jogszabályi előírásoknak megfelelő, a kiszolgáló helyiségek nagy része helyben biztosított. Piliscsaba városával és a Magdolnavölgyi egyesülettel kölcsönösen egymást támogató szoros kapcsolatot ápolunk, így a tornaterem használatát is a Piliscsabai Összevont Óvoda biztosítja számunkra. Saját játszóudvarunk mellett a Magdolnavölgyben lévő játszóteret is használhatjuk.

A világos, 60 nm-es tágas, földszinti csoportszobában a mindennapi tevékenységek keretein belül verselés, mesélés, ének, zene, népi játék, tánc ,rajzolás, festés, mintázás, kézi munka és a külső világ tevékeny megismerése kezdeményezéseket, valamint mindennapos mozgást, szervezünk. A város intézményeivel, különösképpen más óvodákkal karöltve közös továbbképzések szervezését tervezzük megvalósítani. A gyermeki felmérések eredményének tükrében, szükség esetén igénybe vesszük a **külsős szakembereket**.

3.2. Programunk küldetése – filozófiája

Programunk küldetése – filozófiájának lényege: támogatja a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Kis csoportos létszámunkkal érzelmi, értelmi fejlődésükben támogató szerepet kívánunk betölteni. Vegyes korcsoportú óvodánk igyekszik kihasználni a vegyes korcsoportban rejlő lehetőségeket és családias légkörben kívánja a gyermekek egymás iránti empátiáját, példamutatását erősíteni.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket, ismereteket és szép emlékeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni. Reméljük, hogy megalapozzuk azokat a képességeket, melyekre szükségük lesz e gyorsan változó világunkban.

3.3. Gyermekképünk – Óvodaképünk

Gyermekképünk:

Az Alapprogram szerint az emberi személyiségből indulunk ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – **beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is** – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, **önmagához képest fejlődjön**, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges. Óvodánkban mindent megteszünk, hogy a gyermekek biztonságban, szeretve érezzék magukat. Ehhez szükséges az óvónő gondoskodó, védő természete, biztató mosolya. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik érzelmileg gazdagok, boldogok, nyitottak a környezetük iránt. Fontosnak tartjuk olyan gyermekek nevelését: akik örülnek az életnek, sokat nevetnek, törekednek a békés

konfliktusmegoldásokra, elfogadják a feléjük irányuló szeretetet, és ők is kimutatják mások felé a szeretetüket. Akik ki mernek állni a saját igazságukért, jó kapcsolatteremtőképességgel rendelkezzenek. Tudjanak megoldani egyszerűbb feladatokat, bátran tevékenykedjenek a mindennapokban, optimista szemléletűek legyenek. Szeressék a természetet, védjék az élőlényeket, a környezetet; tiszteljék a hagyományokat. Tudjanak rácsodálkozni az apró dolgokra - legyen az egy kavics, virág, vagy levél. Minden élmény és megtapasztalás, örömet okozzon kicsi lelküknek. Szeressék és igényeljék a mindennapi, változatos mozgást, a rendszeres szabad levegőn való tartózkodást. Alakuljon ki szükségletük az egészséges életmód iránt.(mozgás, helyes táplálkozás, egészségügyi szokások)

Óvodaképünk:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, **személyi** és tárgyi, **valamint pedagógiai** környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelvünk, hogy

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze,
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez igazítjuk.

Derűs, nyugodt, szeretetteljes légkörben neveljük a gyermekeket, biztosítva számukra a mással nem helyettesíthető játékot. A gyermekek testi – lelki – szellemi képességeinek differenciált fejlesztését - az életkorhoz és egyéni képességeikhez igazodó - játékos, élményszerű, sokszínű, változatos tevékenységrendszeren keresztül valósítjuk meg. Olyan óvodai élet megvalósításán fáradozunk, ahol jól érzi magát a gyermek, a szülő pedig biztonságban tudhatja gyermekét. A családi légkör a differenciált bánásmód előtérbe helyezését segíti, és lehetőséget ad a korai tehetséggondozásnak is.

Óvodánkban a családi nevelés elsődleges szerepét tiszteletben tartva a szülőkkel jó együttműködésre törekszünk, partnerként vesznek részt a nevelési folyamatban, a család mellett (és nem helyett). Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Nevelési felfogásunk szerint az **óvodapedagógusok, és minden felnőtt** modell, példakép a gyermekek számára, alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése.

Jellemzőik:

- Ismerik a rájuk bízott gyerekek életkori szükségleteit,
- Alkalmazzák a differenciáló pedagógiát, egyéni fejlesztést. Törekednek a saját fejlődésükre, az új módszerek elsajátítására.
- Folyamatosan elemzik, értékelik, önreflexió formájában a napi tevékenységüket.
- A gyerekek fejlődését nyomon követik, erről a szülőket érdemben tájékoztatják,
- Módszereiket változatosan alkalmazzák, a gyermekek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket, normákat közvetítik a szülők, kollegák felé.
- Rendelkeznek a gyerekek iránt megnyilvánuló együtt érző, odafigyelő magatartással,
- Etikusan viselkednek az óvodán belül és kívül,
- Igényük van az önképzésre, részt vesznek továbbképzéseken. Az ott szerzett ismereteiket a napi nevelőmunkájukban alkalmazzák.
- Problémamegoldó képességgel rendelkeznek,
- Tiszteletben tartják a gyermekek és szülők jogait,
- A gyermekeket a helyes viselkedési normák betartására nevelik.
- A gyermekek egyéni fejlődése érdekében keresik az együttműködést más társadalmi, egészségügyi, civil szervezetekkel.

3.4. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

3.4.1. Pedagógiai programunk cél és feladatrendszere

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program lényege

Az **Óvodánk** helyi pedagógiai programja a Tevékenységközpontú óvodai nevelési program adaptációjaként, a Köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény a 363/2012 (XII.17.) Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosítása a 137/2018., a 77/2026. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet figyelembevételével készült el.

A *tevékenységközpontú óvodai nevelési program lényege*, melyet helyi pedagógiai programunk is középpontba állít, a gyermeki tevékenységre épülő óvodai nevelés, melynek célja a gyermeki személyiség minél sokoldalúbb formálása, fejlesztése.

Programunk cél és feladatrendszerét úgy alakítottuk ki, hogy az megfeleljen:

- az Óvodai nevelés országos alapprogram előírásainak,
- a Tevékenységközpontú program alapelveinek,
- valamint az óvoda és környezete által biztosított feltételeknek.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, a Tevékenységközpontú óvodai programnak és a mi helyi pedagógiai programunknak is a ***nevelési funkció kiteljesítése és a gyermekközpontú, tevékenységeken alapuló nevelés a célja***, melyet a gyermek képességeinek sokoldalú fejlesztésével kívánunk elérni. A képességfejlesztés – miután a teljes személyiséget érinti – rendkívül komplex, összetett feladat és folyamat, melynek egyes elemeit kiemelten kezeljük. Pedagógiai szempontból ***kiemelt célként*** a kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztését, valamint az egészséges életmódra nevelést jelöljük meg.

A kooperációs képességek fejlesztésének gyakorlati tartalma:

- Azt szeretnénk elérni, hogy a kisgyermek képes legyen másokkal (felnőttekkel, gyermekekkel) az együttműködésre. Egyéniségét a társas közösségi együttműködés keretein belül sikerüljön kibontakoztatni.

A kommunikációs képességek fejlesztésének gyakorlati tartalma:

- A társakkal, a csoporttal, a közösséggel való együttműködéshez és az iskolai életre való felkészítéshez egyaránt szükséges a jó kommunikációs képesség, ezért ennek fejlesztését kiemelt feladatnak tekintjük.

Az egészséges életmódra nevelés gyakorlati tartalma óvodánk helyi pedagógiai programjában:

- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- Minél több mozgás biztosítása a gyermekek számára elsősorban a természetben, a szabad levegőn, saját kertben, ezért minden héten szerdán . . ., sétanapot” tartunk, amikor a gyermekekkel együtt bebarangoljuk az óvoda környékét, a tópartot, a közeli erdőt és a közelünkben levő rétet. Igyekszünk minél több külső kirándulást is szervezni a természetben.
- Egészséges ételek biztosítása a gyermekek számára (zöldség, gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona, biotermékek, olajos magvak...stb., nem zsíros ételek, húsok., és inkább fehér húsok, hal fogyasztását szorgalmazzuk.)
- Kulturált étkezési szokások kialakítása
- Mindennapi mozgás, mely magában foglalja az, a komplex mozgásfejlesztést, erősítő tornát, gerinc tornát, lábboltozat javító, korrekciót, sétákat, kirándulásokat, versenyjátékokat.

A személyiségfejlesztés a képességek tevékenységek általi fejlesztését jelenti. Kitűzött célunkat 2,5-7 éves korban gyermekközpontú és cselekvés-, vagy tevékenységközpontú nevelés segítségével kívánjuk elérni. A képességek fejlesztése a napi óvodai gyakorlatban valósul meg. A képességek fejlesztése differenciáltan, a gyermek életkorához, meglévő képességeihez igazítottan történik. A differenciált, személyes bánásmód azon az elven alapul, hogy minden gyermek egyedi, mindenki mástól különböző individuum, akinek különbözőségéből adódóan joga van ahhoz, hogy egyediségéből adódóan a neki leginkább megfelelő nevelésben részesüljön. Programunk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére törekszik, épít tulajdonságaikra, viselkedésükre, érdeklődésükre, korábbi ismereteikre és tapasztalataikra.

3.4.2. Személyes bánásmód alapelvei:

Óvodánkban a személyes bánásmód alapelvei:

- a gyermeki személyiséget középpontba helyezzük
- a gyermek érdekeit mindenek felett előtérbe helyezzük
- a gyermek testi-lelki szükségleteit elfogadjuk és igyekszünk kielégíteni

- a gyermek önkibontakozását elfogadjuk, elősegítjük és szorgalmazzuk

A differenciált, személyes bánásmód sikeréhez szükséges feltételek:

- a gyermek megismerése (családi környezet, fejlődésének sajátosságai, környezeti hatások, stb.)
- a humanisztikus gyermekszemlélet érvényesülése az óvoda dolgozói részéről (elfogadás, megértés, tisztelet, bizalom a gyermek iránt)
- a megfelelő környezet és nyugodt, szeretetteljes, biztonságos nevelési légkör biztosítása a testi, lelki, szociális fejlődés érdekében. A differenciált pedagógiai hatás a gyermeki személyiség egészét érintse
- a differenciálás az óvodapedagógusok számára lehetőséget nyújt a nevelés – fejlesztés – tanulás során a lehető legváltozatosabb tevékenységrendszer kialakítására

4. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

4.1. Tárgyi feltételek

Mivel a gyermekek személyiségét nagymértékben befolyásolja a környezet, az őket körülvevő eszközök, játékok, tárgyak, milyensége, minősége, ezért törekszünk a helyi Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges legkiválóbb tárgyi feltételeket biztosítani. Eszközeink, játékaink megfelelnek a gyermekek testméretének, és mozgásfejlesztő eszközparkunk segíti egészségük megőrzését, fejlődését. tárgyakat, melyeket a gyermekeink használnak, számukra hozzáférhető módon és helyen helyezünk el úgy, hogy biztosítsuk a biztonságot, balesetmentességet.

Az eszközök beszerzésének alapelvei:

- Gyermekek testméretének való megfelelés.
- Az EU szabványnak megfelelő minőség.

- Természetesség, esztétikum (berendezési tárgyak, játékok) kopásállóság. Az óvoda bútorai, belső berendezése a kisgyermek méretéhez, igényeihez igazított, biztosítja a tevékenykedtetés és a pihenés feltételeit egyaránt.
- Egészségre nem káros alapanyagok használata.
- A gyermek fejlesztését szolgálják (játékeszközök). Az óvoda szakmai felszereltsége az eszköznorma törvényi elvárásainak megfelelően bővül a nevelés-fejlesztés szolgálatához.
- gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt
- Legyen gazdaságos (reális ár, tartósság).
- Feleljen meg a biztonsági előírásoknak.
- Legyen mobilizálható, a gyermekek által mozgatható. Az óvodának egyidejűleg biztosítania kell a megfelelő munkakörnyezetet a dolgozók számára is, valamint lehetőséget kell teremteni a szülők fogadására is. Óvodánkban ennek helyszíne a vezetői iroda, a nevelői szoba, illetve nevelési időn túl, a csoportszoba.
- A korszerű óvodaépületünk, az árnyékos és napos udvar, a mozgásos játékokhoz az egyenletes füves terület, valamint a homokozó, a mászóakák, és egyéb mozgásra inspiráló eszközök biztosítják, gazdagítják és színesítik gyermekeink játék –és mozgáslehetőségét. Valamint az óvoda fejlesztőtere is hozzájárul napi változatos tevékenységünkhöz.
- Arra törekszünk, hogy esztétikus, tartós, biztonságos, lehetőleg természetes játékeszközök és környezet vegye körül a kisgyermeket.

4.2. Személyi feltételek:

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Nyugodt, meleg, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésén fáradozunk.
- **óvodánkban a nevelés** kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

4.2.1. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága, az intézmény belső továbbképzési rendszere: Egyrészt a törvényi előírások elvárásait követve, másrészt pedig a Pedagógiai program minél magasabb szintű, hatékonyabb megvalósítását szolgáló továbbképzéseken bővítjük szakmai tudásunkat, erősítjük a kompetencia területeinket. A szervezett továbbképzéseken, konferenciákon túl élünk az önképzés lehetőségeivel: szakcikkek olvasása, szakfolyóiratok figyelemmel kísérése, szakmai tapasztalatcseréken, megbeszéléseken részt vétel, mint egyéb továbbképzési szinterek. Fontosnak tartjuk, és keressük a lehetőségeket a pedagógiai munkát segítő (dajka, pedagógiai asszisztens) szakmai kompetenciáinak fejlesztésére is.

4.2.2. Kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadása

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának szinterei:

- Igazgató és közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban) illetve a soron következő óvodapedagógusi megbeszélésen (szóban)
- önként vállalt, és munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás
- lehetőség szerint a továbbképzésen kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása
- (elektronikusan, illetve nyomtatott formátumban)

4.2.3. Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a pusztán rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”. „A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.”(Hunya Márta)

Info-kommunikációs technika alkalmazása az óvodában

A pedagógus feladata az IKT használatának beépítése a mindennapi tevékenységébe, a felkészüléstől, a tervezésen keresztül a megvalósításig.

Stratégiai célok az IKT alkalmazásával kapcsolatosan:

- Az óvodapedagógusok ismerjék az oktatásban használatos IKT eszközöket és ezek főbb alkalmazási területeit.
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek használni a legelterjedtebb eszközöket: (nyomtató, kamera...stb.)
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek kiválasztani, ismerni és megfelelően használni a bevált szoftvereket (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, képszerkesztő)
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek információkeresési és kommunikációs céllal használni az internetet.
- Az óvodapedagógusok képesek legyenek IKT elemekkel gazdagítani oktatási anyagiakat, képesek legyenek a gyerekek érdeklődéséhez, képességeikhez leginkább illő anyagokat, megoldásokat választani.
- Az óvodapedagógusok az egész éves munkájukba beépítik az IKT eszközök használatát OVI kréta használata
- Az óvodapedagógusok ismerik és betartják a számítógép és az internethasználat nemzetközi, országos és helyi szabályait, szerzői, jogi törvényeket és rendelkezéseket, illetve az információkezelés egyéb szabályait.

Pedagógus feladata:

- A tevékenységek során kellő odafigyeléssel és gondoskodással alkalmazza a modern infokommunikációs eszközöket.
- Figyelembe véve az adott csoport életkorát, szociális összetételét, érdeklődését,
- Alkalmazási területek: az egész nap folyamatába építve áthatja az egész óvodai tevékenységet.

A rendszer pedagógiai előnyei:

- Letölthetünk verseket, meséket, zenéket, mesefilmeket.
- Letölthetünk az óvodai információkhoz aktuális ismeretterjesztő anyagokat

- Letölthetünk szakmai prezentációkat, dokumentumokat
- Kereshetünk információkat pl. bábszínház, múzeum, szolgáltatások terén
- Megismerhetjük más óvodák programjait, ötleteit.
- Nemzetközi kapcsolatot létesíthetünk hasonló programmal működő óvodákkal
- Kész feladatlapokat, színezőket nyomtathatunk ki.
- Tájékozódhatunk a nagyvilág dolgaiban.
- Prezentációkat készíthetünk foglalkozásokhoz.

Hosszú távú célok:

Az óvoda rendelkezzen:

- több hordozható számítógéppel
- digitális fényképezőgéppel / kamerával

Fejlesztési alapelvek:

- gyermekközpontúság előtérbe helyezése
- gyakorlatközpontúság és alkalmazható tudás figyelme bevétele
- a tudás és képességfejlesztés helyes arányának megtalálása
- képesség és személyiségfejlesztés
- a gondolkodás képességének fejlesztése
- kreativitás, vállalkozóképesség fejlesztése
- kommunikációs készség fejlesztése
- differenciált fejlesztés és az esélyegyenlőség biztosítása
- a folyamatosság, folytonosság és a fokozatosság megteremtése
- kontroll és mérés

Pedagógiai hozzáadott érték:

Az IKT eszközök természetes szemléltető, felhasználást segítő eszközökké válnak. Az otthoni eszközellátottság egyre természetesebb volta, valamint az informatikai kultúra fejlettsége folytán térben és időben is szélesebb együttműködés alakulhat ki a pedagógusok, valamint a pedagógusok és szülők között.

Az IKT alkalmazásának területei:

Kapcsolattartás:

- Interneten keresztül:
 - ✓ Szülőkkel (körlevél, verses anyagok, ovi KRÉTA)
 - ✓ Kollégákkal (a napló tartalmi elemeinek közös kitöltése, információ átadás)
 - ✓ Vezetővel (információ csere)

- Számítógép használata a mindennapos munkában az ovi KRÉTÁban.

Pedagógiai munka

- ✓ Felkészülés.

Internet: Kutató munka,

Számítógép: Színezők, feladatlapok készítése

- ✓ Alkalmazás

Kezdeményezés, foglalkozás, szabadidős tevékenység: CD, TV, Video, MP 3, Laptop, diavetítő alkalmazása

Dokumentáció

- ✓ Internet (e-mail, naplóvezetés, tervezés, ellenőrzés, értékelés, OVI kréta)
- ✓ Számítógép
- Értekezletek anyagának elkészítése
- Beszámolók kidolgozása
- Szülői értekezletek anyagának elkészítése
- Jegyzőkönyvek készítése
- Dokumentációs anyag tárolása
- Gyermek mérésének – értékelésének, egyéni fejlesztési terv készítése

Adatszolgáltatás KIR

- ✓ Számítógép: Statisztikai adatszolgáltatás

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása,
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül,
- hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára,
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása,

Az elkövetkezendő évek belső továbbképzéseit az alábbi szempontok határozzák meg:

- Működési folyamataink törvényhez igazítása → szabályozó dokumentumaink naprakészségének biztosítása
- A pedagógiai programunkban kitűzött célok, a szerzett kompetenciák alkalmazhatósága, a tanult ismeretek és kompetenciák beépítése a mindennapok nevelési gyakorlatába.

„Két dolgot adhatunk gyermekeinknek,

gyökereket és szárnyakat.”

(Közmondás)

5. Pedagógiai programunk nevelési feladatrendszer

Pedagógiai programunk elméleti alapját adó ***tevékenységközpontú óvodai nevelési program négyes*** feladatrendszerét vesszük alapul a fejlesztés tartalmának megfogalmazásakor.

A feladatrendszer elemei:

- Játék és tanulási tevékenység (anyanyelvi-értelmi fejlesztés)
- Társas közösségi tevékenység (érzelmi, erkölcsi, szociális fejlesztés)
- Értékteremtő munkatevékenység (a testi-lelki szükségletek biztosítása)
- Szabadidős tevékenység (a rendszer valamennyi elemében érvényre jut)

A feladatrendszer elemei csupán az elméletben különíthetők el. A napi gyakorlatban ezek az elemek egymást átszöve, áthatva komplex formában jutnak érvényre.

5.1. Játék tevékenység a gyakorlatban

Értelmezésünk szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

Pedagógiai programunk teljes egészében a játéktevékenység köré épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak. Fontosnak tartjuk figyelembe venni a játék spontaneitását, a játék szabadságát. Fontosnak tartjuk a **szabad játék** tiszteletben tartását. Maga a gyermek döntse el szabadon, hogy mivel, mit szeretne játszani. Természetesen a szabályrend megtartásával.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Programunkban **igyekszünk**, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek a játékra. Ezt a napirend kialakításánál is prioritásként kezeljük. A játék a gyermek számára azt jelenti, hogy maga választhatja meg, mit, mivel, hogyan, hol, meddig, kivel játszik. Ezért akár játékeszközt, akár játéktevékenységet kínálunk fel a gyermeknek, ő szabad akaratából dönthet annak elfogadásáról vagy elutasításáról. Ezáltal a játék: a megtapasztalás, az élményforrás, a személyiség fejlesztés színtere, a mozgás, a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék a kisgyermek számára az **önmegvalósítás egyik kiemelt formája**, ezért a tevékenységekben gazdag játék kibontakoztatásához **élmények nyújtására** van szükség. Óvodánkban ezt szolgálják a kirándulások, a báb és színházi előadások, a környezetet felfedező séták, és nem utolsósorban az óvodai rendezvények, megemlékezések és ünnepek.

A játék objektív feltételei:

- ***Arra törekszünk, hogy a játékidő*** a lehető leghosszabb és összefüggő legyen a napirenden belül, a játékidő a gyermekek számára biztosítsa az önkéntességen alapuló, elmélyült tevékenységet, ezért a játékidő indokolatlan megszakítását igyekszünk elkerülni.
- Fontosnak tartjuk, hogy a játékhoz ***megfelelő helyet, elegendő teret biztosítunk***. A csoportszobában kuckókat, játékra inspiráló sarkokat alakítunk ki, lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a játéktér önálló átalakítására is.
- A ***játékeszközök*** tekintetében arra törekszünk, hogy esztétikusan, megfelelő mennyiségben és jó minőségben álljanak a gyermekek rendelkezésére és biztosítsák az életkornak megfelelő színvonalú játék kialakulását.

A játék szubjektív feltételei:

A ***pozitív légkör*** meghatározó feltétel. Ennek tudatában arra törekszünk, hogy nyugalom, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, biztonságos légkör vegye körül a gyermeket.

Az óvodapedagógus állandó feladata:

- az élmények biztosítása. Az élmények már eleve adottak a családban, a gyermeket körülvevő környezetben, ezt kell kiegészíteni, fejleszteni az óvodában.
- a szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben,
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése,
- megszervezni a játék spontán, indirekt formáit és a kialakult helyzetnek megfelelően csak szükség esetén bekapcsolódni, irányítani a kialakult játéktevékenységet.
- Ingergazdag, kíváncsiságot keltő, mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése
- Játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, pszichológia szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.

- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása

Mivel vegyes korosztályú gyermekcsoporttal dolgozunk ezért a játék valamennyi fajtájának- gyakorlójáték, építő-konstruktív játék, szimbolikus játék, szabályjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás gyakorlására, megélésére egyaránt törekszünk.

5.2. Tanulási tevékenység

A játék és tanulás egymást kiegészítő, fejlesztő tevékenységek óvodáskorban.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a saját képességei szerint fejlődik, melyet a többszintű differenciálás, az egyéni bánásmód elvén, korszerű óvodapedagógiai módszerek (individualizált és részben egyénre szabott formák, valamint kooperatív tevékenységszervezés, projektmódszer és csoportmunka) alkalmazásával támogatunk. A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Óvodapedagógusaink minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

- Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés közben:
 - ✓ alakuljon kompetenciájuk,
 - ✓ erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik,
 - ✓ fejlődjön kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladata:

- A megismerési vágy, kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembevételével
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatainak, ismereteinek a célirányos fejlesztése
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése
- Modellértékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- Értelmi, kognitív és kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóságghű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet)
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat
- A gyermek érési folyamatához, személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazása
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése,

Fontos, hogy a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembevételével válassza meg az alkalmazott módszereket, amelyek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A tanulás feltételei, formái:

Óvodánkban a tanulás a játék motivációs bázisára támaszkodik. Az óvodás gyermek tanul míg játszik és játszva tanul. A tanulás –mint folyamat-a gyermek egész napi óvodai életében nyomon követhető.

A tanulás feltételei:

- A gyermek cselekvő aktivitása,
- A közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási, felfedezési lehetőségek biztosítása.
- használható ismeretek és tudásanyag elsajátítása, rendszerszerű látásmód segítése, kreativitásának erősítése

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása,
- Spontán játékos tapasztalatszerzés,
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- A gyakorlati probléma-és feladatmegoldás,
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

5.3. Társas, közösségi tevékenység

Érzelmi, erkölcsi nevelés, és az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása

5.3.1. Társas, értékorientált közösségi tevékenység

A közösségi normák és szabályok megalapozása és megfelelő alakítása nevelőmunkánkban kulcskérdés – s e téren is szükség van a szülőkkel történő együttműködésre – hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, melyeken túl a gyermek már sérti a mellette élő többiek, a csoport tagjainak érdekeit. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását, és engedjen teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek. A felkínált színes tevékenységek folyamatában különböző élethelyzeteket (erkölcsi, társadalmi problémahelyzeteket), szeretnénk teremteni a gyermekek számára, amelyek megélése valamilyen döntést kívánnak meg a gyerektől. Miután a gyermek megtapasztalja döntései következményeit, majd tapasztalatait megbeszéljük, közösen értelmezzük és értékeljük, a gyermek következtetéseket vonhat le jóról – rosszról, helyesről és helytelenről. Így alakul az értékrendszere, személyisége, a szociálisan érzékeny attitűd alapjainak a lerakása. Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyermekek között is lényeges eltérések lehetnek. Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek felismerésére épülve minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén.

Programunkban az individualizálás:

- szemléletmód (a másság toleranciája)
- a fejlesztés stratégiája (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben)
- metodikai eljárás (módszerkombináció, amely egy helyzetben több lépcsőben differenciáltan tevékenykedtet)
- struktúra (szervezeti forma, amelynek variációival differenciáltan fejleszthető a személyiség)
- tartalmi struktúra (egy tartalom mélységében és terjedelmében való differenciálás)

Kiemelt területei a társas közösségi tevékenységnek:

A befogadás/visszafogadás a csoport szokásrendszerének kialakítása, a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok, az egészséges életmódra nevelés.

A befogadás elsősorban a szülővel együtt történik úgy, hogy az új gyermek fogadására **legyen elég ideje, türelme** az óvodapedagógusnak. A **bizalom kiépítése** nemcsak a gyermek irányában fontos. Szükséges, hogy a szülő is úgy érezze, biztonságban, jó kezekben van a gyermeke. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülők nem csak a befogadás időpontjában, de később is, ha erre szükség van, bemehessenek, hogy rövidebb-hosszabb ideig bent tartózkodhassanak a gyermekkel az óvodában. Később a közös programok, ünnepek, kirándulások alkalmával is támaszkodni kívánunk a szülők együttműködésére, segítségére.

5.4. A csoport szokás-, szabályrendszerének kialakítása

Közösségi - magatartási szokások és szabályok:

- köszönési formák
- a megszólítás helyzetei
- a kérés, különböző udvariassági szokások formái és helyzetei
- a társakhoz való viszony, az alkalmazkodás
- felnőttekhez való viszony
- tevékenységekhez való viszony
- együttes játékhelyzetek

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmit biztosítja, ha megfelelő szokás-, szabályrendszert sikerül kialakítani. **Hosszú, fáradtságos munka**, ami olykor talán unalmasnak is tűnik, hiszen a jó szokás-, szabályrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. Azt azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy a fáradtság később nagyon is megtérül a három- négy évig tartó óvodai nevelés során. Az alakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül. A szokásrendszer kialakítása az utánzason és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a **példamutatásnak** van kiemelt szerepe. Ez igazán egyszerűen belátható, hiszen köszönni megtanítani a gyermeket úgy lehet, ha az óvodapedagógus is köszön minden nap minden egyes gyermeknek. A szoktatásnak azért is van jelentősége a személyiségfejlesztés szempontjából, mert egy általános tudatmentesítő szerepe van. A jól kialakított szokások, melyek rendszert alkotnak, nem kívánnak akarat kifejtést a gyermektől, és nem kell koncentrálni sem, hiszen automatikusan cselekszik a gyermek, amikor köszön a csoportszobába lépéskor, megtörli a cipőjét a lábtörlőben, igényévé válik az étkezés előtti kézmosás stb. Mindez természetesen a felnőtt társadalom erkölcsi magatartásformáinak megismerését is biztosítja.

5.5. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai

5.5.1. Érzelmi, erkölcsi nevelés, az értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek, miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek”

(Dr. Wlagsics Gyula)

- Értékorientáció: tájékozódás az értékek világában; értékválasztás. A nevelés egyben értékorientálás.
- Miután egyéni választáson alapszik célunk, hogy a gyermek a viselkedése során az értékeset választhassa.

- Hogyan? A normák közvetítése helyett a gyermekeket életszerű körülmények között szeretnénk tevékenykedtetni, hogy tapasztalatokat szerezzenek, s abban átélve maguk alakítsák normáikat – úgy, hogy mi abban támogassuk őket, hogy az értékes felé orientálódhassanak!

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelésünk célja:

- A családi nevelést kiegészítve, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes, befogadó légkör megteremtése.
- Segíteni a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás-és normarendszer megalapozását, a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlását, az emberi érintkezés alapvető szabályainak elfogadását.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit;
- Az **értékorientált** közösségi nevelés által az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás kialakítása, egymás segítésére, a különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Teret engedünk a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek
- Köszönési, udvariassági szokások alakítása

A gyermekekkel szemben támasztott két fő elvárás: próbáljon meg másokkal érintkezni, együttműködni, kommunikálni – ennek kialakítása hosszú, folyamatos munkát igényel mind a gyermek, mind a pedagógus részéről. Empátiát, türelmet és sürgetésmentes környezetet igényel ez a feladat. A társas, közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja. Az óvodai gyermekközösség sikeres formálása esetén kialakul a gyermekekben a **közösségi tudat, a közös szokások betartásának mechanizmusa, a hagyományok tiszteletben tartása, mások megbecsülésének igénye**. A helyes és elvárt szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoport, a gyermekközösség.

5.5.2. Értékek, normák kialakítása

Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma, és feladatai

- Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való megfelelő alkalmazkodás támogatása
- A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet
- Az óvodapedagógus a konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújt segítséget a megoldásban
- Az óvodapedagógus figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A „kettős mérce” (a családi nevelésben is) eleve ellentmond az erkölcsnek
- Az óvodapedagógus kellő pedagógiai érzékenységgel, a gyermekek ismeretében dönti el, mely szokások illeszthetők az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket
- Az óvodapedagógus az erkölcsi nevelés folyamatában arra törekszik, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy annak tévedéseit is. A jó sorrend ez: önértékelés, majd mások tetteinek értékelése

Az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, és a segítségadásban nyilvánul meg. Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése. Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetben való meg tapasztalása a dolgozók modellértékű bánásmódja során. A gyermekek egymás közötti és a felnőttekhez fűződő kapcsolatában egyaránt a **szabadságra, őszinteségre igyekszünk koncentrálni.** A társas-közösségi tevékenység gyakorlati megvalósításával három-négy éven keresztül biztosítjuk azt a keretet a gyermekek számára, amely elősegíti a folyamatos szocializációt, az esetleges szociális hátrányok enyhítésében is rendkívül fontos szerepe van, és ezzel együtt megkönnyíti a gyermekek iskolába lépését.

A gyermekek felé közvetítendő erkölcsi értékek:

- Ha szeretünk valakit, akkor szeretünk vele lenni, beszélgetni vele és meghallgatni mindazt, amit mond. Legyen mindig nyitva a szívünk a szeretetre.
- Az egymással való kommunikálás során fontos, hogy hogyan szólunk egymáshoz. Boldog lehet az az ember, aki kedvesen nyugodtan meg tudja oldani a maga gondjait, feladatait, aki ura önmagának, háborgó érzelmeinek és szavainak.
- Megvan mindennek az ideje. A munkának a pihenésnek az ünneplésnek és ezáltal az egymásra figyelésnek is. Az ünnepnap érték. Ha ezt jól éljük meg, akkor magunkkal vihetjük ennek a napnak az erejét, lendületét a hétköznapijainkba.
- Mindenkinek nagyon mélyen a szívébe van ültetve a szülők, a vérszerinti rokonok iránti tisztelet és szeretet, amit tudatosan kell ápolnunk. Odafigyeléssel, szófogadással tartozunk szüleinknek. **Ehhez a családhoz való** kötődést erősítjük.
- Különösen fontos a körülöttünk lévő emberi, állati, növényi élet tisztelete. Nemcsak a saját életet és egészséget, hanem a környezetünkét is szeressük. Kerüljük mindazt, ami veszélyezteti a környezetünket!
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek alapjainak a lerakását, erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését segíti elő. Értjük ezalatt az öt alapvető emberi értékkel (igazságosság, béke, erkölcs, szeretet, erőszaknélküliség) való megismerkedést, az azokhoz tartozó attitűdök formálását.
- Az alapvető Emberi Értékek, amelyek az emberi-gyermeki jogokból származtathatók, és amelyek mindenkire érvényesek! Nem vallási nevelést, hanem kulturális értékközvetítést jelent!
- Különleges emberi érték az őszinteség.
- Tartsuk tiszteletben mások tulajdonát, azt kérés nélkül ne vegyük el. Nem szabad visszaélni a bizalommal se, amellyel egy másik ember megajándékozott!
- Fontos az igaz, őszinte szó kimondása, a gesztusok, mozdulatok eredetisége, őszintesége.
- Vegyük észre a rászorulókat, és segítsük őket.

A felnőtt- gyermek kapcsolatokban fontosnak tartjuk még az alábbiakat, és ezeket a szülők számára is alkalmazhatóvá tesszük:

- A felnőtt próbálja megérteni, elsősorban érzelmileg a gyermeket.
- A parancsolgatást kerülve igyekezzon kérdezni. (ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata nincs visszafogva, de más irányba terelődhet.)
- A felnőtt magyarázatában a fő hangsúlyt a dolog pozitív oldala kapja (pl. jobban szeretném, ha...).
- A közösségi élet szabályainak kialakításánál legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A gyermekbarátságok kialakulásánál formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A konfliktusok feldolgozása során a gyermeket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy kialakult és kimondott véleménye által a gyermek felelősségérzete erősödjön.
- A bátorítás mellett a legkisebb fejlődés is kapjon megerősítést, hogy a gyermekek pozitív énképe, belső elégedettsége kialakuljon.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül.
- A felnőtt- gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg, a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőpartner megbecsülése, megértése, és kompromisszum keresése.
- Mellőzendő: a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás és a prédikálás.
- A személyes beszélgetésekben a saját és mások érzésének elfogadása kapjon hangot.
- A felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalma a gyermekek viselkedéskultúráját fejlesztik.
- Tiltás helyett a gyermekek választási lehetőséget kapjanak, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra.
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

5.6. Szabadidős tevékenység

A gyermek *szabad választásán, egyéni döntésén* alapul. Tulajdonképpen az önálló döntésen alapuló gyermeki cselekvésről van szó, ami hat éves korra teljesezhet ki. Az óvodás gyermek esetében itt is a játék, a játékban megvalósuló cselekvések dominálnak. A *cél* a gyermek önfejlesztésére szolgáló lehetőségek megmutatása, a kedvenc játék, kedvenc tevékenységek gyakorlásának lehetősége.

6. A gyermek gondozásával kapcsolatos feladatok

6.1. Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód *magában foglalja* a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét is. Az egészséges környezet kialakításáról már volt szó, amikor az óvodai nevelés objektív feltételeinek számbavételekor az óvoda épületéről, udvaráról és belső berendezéseiről szóltunk. Csupán annyit erősítenénk meg újra, hogy természetes körülmények között minél nagyobb mozgástér biztosítása a célunk. Miután az egészséges életmód kiemelt feladata az óvodának, nagyon fontos, hogy az optimális mozgásfejlődéshez biztosítsunk minél több spontán és szervezett mozgáslehetőséget a gyermekeknek. Az ember egészségügyi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért e szokásalakítás rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést kívánó feladatunk. ***Feladatunk a gyermekek egészségét támogató ismerek és készségek fejlesztése.*** A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére, a testápolás, az öltözködés, az önkiszolgálás, az étkezés és az étkezési szokások elsajátítására fokozatosan válnak képessé a folyamatos példamutatás, segítség, gyakorlás következtében. A gondozási tevékenységekre a gyermekek életkorától függően megfelelő időt kell biztosítani.

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy abban ***a lehető legtöbb mozgás*** gyakorlására adjunk alkalmat és elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz felváltva biztosítsuk a mozgást és az üléssel együtt járó tevékenységeket, valamint a szükséges pihenést. A napfény, a levegő, a víz egyaránt ***edzi, erősíti*** a gyerekeket, ezért az időjárásnak megfelelő ruházatban minél többet szükséges a szabadban tartózkodniuk. A séták, kirándulások, szabadban szervezett programok minden évszakban élményt, fejlődési lehetőséget nyújtanak, ezért igyekszünk minél több ilyen

lehetőséget kínálni a gyermekeknek. Az egészséges életmód szokásainak alakításában fontos szerepet kap a **helyes táplálkozás szokásainak és az étkezés esztétikumának kialakítása**. Mivel központi konyháról kapjuk az ebédet, ezért a beszállító konyhával időnként konzultálunk, közösen beszéljük át az óvodásgyermek egészséges táplálkozásának szabályait, az elvárt tápanyag tartalmakat, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére ügyelünk, valamint a tízórait, illetve uzsonnára kínált zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. A reggelihez, és uzsonnához az alapanyagokat mi magunk szerezzük be, és egy dietetikus által összeállított menü alapján készítjük el. Rostokban gazdag, teljes kiőrlésű pékáru, sok gyümölcs, főzelék és változatos étrend segítségével igyekszünk a kitűzött célunkat megvalósítani.

Lehetőség van arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelhessen a gyermeke számára megfelelő ételt. Az emberi erőforrások minisztere 38/2021. (IX. 1.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosítása lehetőséget ad arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelhessen a gyermeke számára ilyen ételt. Amennyiben közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek diétás étkezése, a szülő, más törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján, a gyermek által bevitt, vagy a szülő, más törvényes képviselő által az intézménybe rendelt étel az intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével biztosítható. Ennek érdekében az óvoda vezetője köteles biztosítani a hűtés, a melegítés, és fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Diabéteszes gyermekek ellátása:

- A diabéteszes gyermekek nem sajátos nevelési igényű, hanem sajátos ellátást igénylő gyermekek, vagyis a mindennapi ellátási igényük különbözik egészséges társaiktól, nevelési igényükben nincs eltérés.
- A gyermek nem szenvedhet semmilyen hátrányos megkülönböztetést annak kapcsán, hogy diabéteszes.

Diabéteszes gyermekek napközbeni ellátásával járó feladatok:

- Az 1-es típusú diabétesszel rendelkező gyermekek vércukorszint szükség szerinti mérése.

- Szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.
- A speciális étkezés figyelése (a gyerekek akkor ehessenek és egyenek, amikor enniük kell, a gyermek szülei által bevitt étel tárolása, melegítése, hűtése biztosított).
- Szoros kapcsolattartás és együttműködés a szülővel.

Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások

6.1.1. Táplálkozási szokások:

- étkezések ritmikus időben történő elosztása, napirendbe épülése
- megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában (gyermekek által behozott kulacsokból)
- egyéni szükségleteket, igényeket kielégítő, mennyiségileg elegendő, minőségileg megfelelő ételek étrendbe iktatása
- a napi zöldség-, és gyümölcsfogyasztás biztosítása
- kulturált étkezési szokások kialakítása a felnőttek példa-, és mintaadása révén:
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték
 - helyes evőeszköz használat
 - kulturált, nyugodt étkezés
 - étkezés közbeni helyes viselkedés
- segédkezés, majd önálló munkavégzés – terítés az étkezés előkészületeiben
- egészséges ételek, italok és kiegészítő élelmiszerek fogyasztásával betegségek megelőzése (pl. fogszuvasodás, cukorbetegség, stb).

Mit kérünk a szülőktől?

Alapvető kérdés, hogy a szülők ismerkedjenek meg gyermekük óvodai étrendjével és otthon délután, esténként, hétvégeken kiegészítő táplálékokkal pótolják a hiányzó, de szükséges tápanyagokat. Így pl., ha az óvodában tej, túros, sajtos tészta volt ebédre, akkor elsősorban hús, gyümölcs, zöldségféle várja a gyermeket vacsorára. Ha viszont az óvodai étlapon húsos ételek, felvágottak, tojásos készítmények szerepeltek, otthon tej, ételek, hal és gyümölcs egészítse ki a gyermek táplálékát. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy az otthoni kiegészítő táplálkozás megtervezéséhez kérjenek javaslatot orvostól, védőnőtől, óvónőtől, ha szükségét

érzik. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Csökkentsék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

6.1.2. Higiénés szokások

- a test tisztántartása (mosdás, szükség szerint fürdés vagy zuhanyozás, a száj, köröm és haj ápolása, nemi higiéné)
- helyes fogápolás és szájhigiénia: igyekszünk, hogy gyermekeink minél egészségesebb fogakkal rendelkezzenek
- a személyi higiénia biztosítása: legintimebb része a wc használat, ezért mind az óvodapedagógusoktól, mind a dajkáktól tapintatot és megértést igényel a gyermekek szükségletei szerint a wc használat tudatos kialakítása
- tiszta ruházat
- környezeti higiéné: allergén anyagok kiszűrése, felületek tisztántartása, portalanítása
- tervünk a téli időszakban aromaterápiával biztosítjuk az egészséges levegőt, ha szükségét érezzük, időszakonként ózon generátoros fertőtlenítést végzünk.
- a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások és szabályok kialakítása, megtanítása: köhögés, tüsszentés, orrfújás, stb.
- időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés

6.1.3. Esztétikai szokások

- ízléses ruházkodás és öltözködés
- a szín és formavilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül

6.1.4. A pihenés – alvás szokásai

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a nyugodt, csendes, zajmentes légkört, a tiszta, friss levegőt. Odafigyelünk a mosdó használatra, és a fogmosásra. Mesével, esetleg halk zenével teremtjük meg a megfelelő hangulatot. Simogatással, otthonról hozott

játékokkal segítjük hozzá az azt igénylő gyermekeket az elalváshoz. Az egyes gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével igyekszünk kialakítani a pihenés idejét, az alvást már kevésbé igénylő gyermekek számára a legalább egy óra pihenést követően csendes tevékenységet (képeskönyv nézegetése, ágyban pihenve „alvókával” játszás, egyéni foglalkozás) biztosítunk.

6.1.5. Öltözködéssel összefüggő szabályok

A helyes öltözködés két feltétele az időjáráshoz és a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás és esztétika.

- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek a szabadban megfelelően (rétegesen) legyenek felöltözve, ehhez megfelelő váltóruhájuk legyen
- Épületen belül a tevékenységektől és a hőmérséklettől függően könnyű, kényelmes ruházatot viseljenek.

A testápolás magába foglalja a testünk, ruházatunk gondozását, egészségünk védelmét, tisztaságigényünk kielégítését, továbbá a közvetlen és a tágabb környezetünk tisztántartására való törekvésünket. A testápolás igényének kialakítása modellkövetéssel az óvónő és a dajka segítségével, együttműködésével történik.

Testedzés, testmozgás (spontán, tudatosan szervezett mozgás, mindennapos szervezett mozgás)

- Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn. **Télen** 5-9 fokig az udvarunk és környezetünk adottságait kihasználva, a mozgás minden formáját biztosítjuk, **nyáron** pedig napfürdőzünk, védve a gyermekeket a nap káros sugaraitól.
- óvodapedagógusi kompetencia függvényében mozgásfejlesztő, tartásjavító, lábboltozat fejlesztő programok és gyakorlatok beiktatása, ez irányban történő önképzés fokozása

6.2. Lelki egészség fejlesztése, viselkedési szokások formálása

A testi, lelki, mentális egészségünk fejlesztésének célja, hogy elősegítsük a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassuk a gyermeknek a környezetéhez történő alkalmazkodását, és pozitív hatást gyakoroljunk a gyermek személyiségének fejlődésére.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai az óvodában:

- a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése.
- az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

A lelki egészségre nevelés területei az óvodában:

- az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása
- a hibás viselkedési módok kezelése (leszerelése)
- a stresszhatások kompenzálása
- a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.
- szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése, pszichológus segítségének kérése

Az egészség-és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű. Teljes körű, ha áthatja az óvodai élet egészét:

6.3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei

Az egészség és környezeti nevelés alapelvei:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés,
- az elvekkel való azonosulás elősegítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

Célja:

Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének – **lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarati tulajdonságaiknak** – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Javasolt egészségfejlesztési programok:

Óvodánkban új hagyományként megjelent az évi egy alkalommal megrendezendő óvodai egészségnap vagy családi nap. A jeles nap pontos időpontját és annak kiemelt tartalmát a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

A családi sport napon kívül - lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával.- az alábbi tartalmakból „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Sportnap
- Erdei kirándulás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme,
- A magas zajszint csökkentése
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése,
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés,
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás,
- Óvónői és dajkai modellszerepünkből ***adódóan, öltözködésünk, személyi higiéniánk, étkezési kultúránk példával szolgál.***
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés szükség esetén a pszichológus tevékeny részvételével,
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése,
- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte,
- Reméljük, hogy ezzel példát mutatunk a betegségmegelőzésre és az
- egészségmegőrzés szokásainak alakítására, fontosságára
- Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munkatevékenységek az óvodában elsősorban az önállósággal, a gyermek önmaga ellátásával (mint pl. az *önkiszolgálás*) hozható összefüggésbe, de ide tartozik a másokért végzett munka is (pl. a *naposság, amely mindig önkéntességen alapul.*). A *cél* itt is a képességfejlesztés és a tevékenykedtetés. A munkatevékenységet a legjobb játékként éli meg a kisgyermek (pl. őszi falevelek összesepreése, ültetés...stb) és ez együtt jár fokozott tevékenységi vágyával. Sokszor azzal szembesülünk, hogy a gyermek szeretné végezni a munkatevékenységet, de a szükséges képességei még nem alakultak ki ehhez. Nem helyes ilyenkor a „te még kicsi vagy, nem tudod tisztára törölni az asztalt, kimosni a festés után a festékes edényeket, ecseteket stb.” hárítással letörni a gyermek cselekvési vágyát. A munkatevékenységek végzésénél tehát az a *célunk, hogy a gyermekek játékos örömmel végezzék el a feladatokat, a felnőttek pedig lehetőleg ne korlátozzák őket a cselekvésben. Fontos pedagógiai alapelvünk*, hogy semmit sem csináljunk meg a gyermek helyett, amit ő is el tud végezni. Ösztönözzük, erősítsük meg a gyermeket, ha jól végezte el a feladatot, értékeljük, dicsérjük, adjunk visszajelzést, hogy máskor is legyen kedve az adott feladat elvégzéséhez. A munka jellegű tevékenységekre úgy tekintünk, mint a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

7.1. A környezet, növény- és állatgondozás:

Óvodánkban a valódi értékteremtő képességek fejlesztésének a gyermekek számára legjobban érzékelhető területe a kerti munka, ill. a csoportszobán belül végezhető növény-, állatgondozás, és környezetszépítés. Az udvarunk egy elszeparált részén kis magaságyást, virágágyást alakítottunk ki, melybe virágokat, zöldségeket ültetünk a gyerekekkel. Folyamatosan megfigyeljük, hogyan fejlődik kis palántánk, hagymánk, magocskáink, miközben gondoskodunk róluk - öntözzük, kapáljuk, gyomláljuk. Megtapasztalják, hogy az ő gondoskodó munkájuk mennyire fontos a növények életben maradásához. A csoportszobában a természetsarok az óvodásaink megfigyelésének, tevékenységének egyik területe, ahol a gyűjtött kincseket rendezgetik és tartják rendben.

Segítés az óvónőnek, felnőttnek, alkalmi megbízatások:

Egy része szabályosan ismétlődik, másik része esetleges.

Szabályosan ismétlődik, mint:

- Karácsony előtt közös süteménysütés.
- Ünnepek előtti közös teremdíszítés
- Ajándékkészítés szülőknek Karácsonyra, Anyák napjára.
- Apróbb megbízatások, amelyekhez otthoni előkészítésre van szükség.
- Üzenetek közvetítése az intézmény épületén belül

8. A helyi program segítségével megvalósuló fejlesztés keretei óvodánkban

- nevelési folyamat (amely tevékenységre, széles önállóságra, sokoldalú tapasztalatszerzésre, döntési helyzetek kihasználására épül)
- tanulási folyamat (nevelési folyamaton belül, szűkebb, konkrétabb tartalommal van jelen)

A tanulási folyamat lehetőségei:

- spontán tapasztalatszerzés
- önálló irányított tapasztalatszerzés
- csoportos tapasztalatszerzés
 - spontán
 - irányított – kötött
 - kötetlen
- komplex foglalkozások rendszere
- vegyes – részben osztott – osztott csoportok

8.1. A komplex foglalkozások rendszere

Miután a kisgyermek a világot egészben, komplexen érzékeli, szemléli, tanulja és értelmezi, számára a szociális, érzelmi, értelmi szféra nem különül el. Ezért gondoljuk úgy, hogy a **komplex foglalkozások rendszerében** közvetítjük azt a pedagógiai tartalmat, ami a nevelési célunkból következik. Szükséges még azt is tisztáznunk, milyen értelemben használjuk a foglalkozás szót. Korábban a foglalkozás szóval a kötelező foglalkozásformát jelöltük.

Amennyiben nem vártuk el minden gyermektől a foglalkozáson való részvételt, akkor kötetlen foglalkozásról vagy kezdeményezésről beszéltünk. A tevékenységközpontú program szóhasználatában **foglalkozásnak nevezünk** minden csoportos tanulási formát, legyen az kötött vagy kötetlen. Tehát foglalkozásnak hívjuk a kezdeményezéseket és a kiscsoportos foglalkoztatási formákat is. Azért nem tartjuk szükségesnek ezeket a foglalkoztatási formákat egymástól megkülönböztetni, mert a pedagógiai munka szempontjából és az esetleges eredményeket tekintve is egyenrangúnak ítélnék valamennyi formát, mert úgy gondoljuk, hogy az óvodapedagógusnak a kompetenciája azt a foglalkoztatási szituációt alkalmazni, amit az adott pillanatban a legjobbnak ítélt. Úgy gondoljuk, hogy óvodáskorban a cselekvéses tapasztalatszerzés az a fejlesztési keret, amelyet leggyakrabban használhatunk. Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy **nem a minél több ismeret elsajátítására**, hanem a meglévő tapasztalat elmélyítésére, megértésére és annyi új tapasztalat szerzésére kell koncentrálni, amennyit a kisgyermek fel tud dolgozni az őt körülvevő világból. Miután egy eléggé felgyorsult világban élünk, ahol szinte ömlik az információ a kisgyermek felé, időt kell szánni ezen információk tisztázására, rendezésére, megértésére.

A komplex foglalkozások értelmezése:

- A komplex foglalkozások komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek a kisgyermek szintjén (pl. évszakok – ezen belül időjárás, öltözködés, a természet változásai stb.)
- A foglalkozásokat a probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- Egy-egy foglalkozáson belül tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket és foglalkozási kereteket (pl. mese-vers +ének zene +környezetismeret + mozgás)

8.2. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja

Az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül alakul a gyermekek természetes beszéd-, és kommunikációs készsége, beszédészleléssel a beszédhangok felismerése, kapcsolása beszédmegértéssel a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének, tartalmának megértése, fejlődnek értelmi (kognitív) képességeik. ***Az anyanyelv legfontosabb eszköze a szociális***

kapcsolatok kiépítésének és a gyermekek közötti kommunikációnak. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása -beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, olyan komplex folyamat, tevékenység, mely az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése. Az anyanyelv integráló elemként jelen van az egész nap folyamán és minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását és fontos szerepe van a zökkenőmentes iskolakezdésben is. A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, további élményeket, tapasztalatokat szerezhet a gyermek. Fontos a spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása. A gyermeknek a kapcsolatteremtésben és kapcsolattartásban óriási jelentőségű az előszóbeli kifejezés. Utánzással tanul beszélni, megtanulja a metakommunikatív jelzéseket, pl. gesztusokat is.

Az anyanyelv fejlesztésének három alaphelyzetében a spontán, az irodalmi nevelés segítségével és egyéb kezdeményezési helyzetek során a hallás, fonémahallás, hangképzés, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése hangsúlyos feladat.

Az óvodapedagógus arra törekszik, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben inspirálja a gyermeket beszédre, élményei elmondására. Ebben a szituációban semmiféle türelmetlenség, sürgetés, vagy a kisgyermek korlátozása nem megengedhető. Óvodánk tevékenységben gazdag napirendje lehetőséget kínál arra, hogy szívesen és gyakran beszéljenek a gyermekek. A felnőttek tiszta, szép beszéde mintát nyújt, ösztönöz és utánzásra készíteti a gyermeket. A beszédhibákat felmérjük és négyéves kor után szükség esetén **logopédus** segítségét kérjük.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

8.3. A külső világ tevékeny megismerése

A természeti, társadalmi valóság megismerése

Miért tartjuk fontosnak a környezeti nevelést?

Életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A 21. sz. társadalmi és globális problémái ismertek: az ember lakóhelye és környezete nem előnyére változott. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el – klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása. Egy új nemzedéknek kell felnőnie, amely szakít a rombolással, de ehhez a régi nemzedéknek kell támogatnia a tapasztalataival.

Komplex foglalkozásokban gondolkodunk, amelynek elemei:

- a környezet szeretetére, védelmére nevelés
- a természeti és társadalmi környezet felfedezése, megismerése
- születéstől – felnőttkorig (a játékban megvalósuló élmények, hatások rendszerezése)

A komplex foglalkozások témája a gyermeki kíváncsiságra, érzékelésre, érzelmekre alapozva próbálja elérni a természeti környezet megismerését és a természet szeretetére, védelmére nevelést. A **legfontosabb** tehát az, hogy sokat járjanak, sétáljanak, fussanak, nézelődjenek a gyermekek a szabadban és legyen lehetőségük **rácsodálkozni, megszemlélni, kibeszélni a megélt élményeket**. A szülők segítségét is kérjük a természeti környezettel való intenzív ismerkedés során. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszer biztosítunk. Tervünk ezen kívül a csoportszobában természetsarok kialakításával a begyűjtött termések, kavicsok, csigák, kagylók, botok, ágak, magvak stb. felhasználásával elmélyíteni a gyermekek természetről szerzett ismereteit.

A környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő ünnepek, **Zöld jeles napok**, szervezését ugyancsak fontos feladatként ítéljük. Ezek közül az Állatok világnapja (október 4.) a Víz világnapja (március 22.) a Föld napja (április 22.) a Madarak és fák napja (május 10) fontos esemény óvodánkban.

Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja:

A gyermekek teljes körű egészség fejlesztésének –lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarat tulajdonságaiknak – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei:

Az óvodás gyermekek még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezet védelmében, de azt elvárjuk tőlük, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, állatokat, gondozzák az élőlényeket és legyenek kíméletesek az állatokkal szemben. Ugyanakkor szemléletüket formáljuk, érzékenységüket alakítjuk azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a környezetkárosító jelenségekkel kapcsolatban szerezhetnek. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a szülőket, a családokat is bevonjuk közös akcióinkba, hiszen a gyermekek ez irányú szemléletének formálásában nagy szerepe van a családnak és a szülőknek is. Ilyen például:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód környezettudatos magatartás alakítása, környezetvédelem, megóvás és az egészséges környezet fenntartásához kapcsolódó szokások kialakítása, megtartása, a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése. A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei: Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és meglátásaink szerint holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- A környezeti kultúra megélését és átadását elősegíteni oly módon, hogy beépüljön a gyermeki személyiségjegyekbe mind a természetes, mind az épített környezettel való harmonikus együttélés által. Az ehhez szükséges szokás szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása,

- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, környezetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a mindennapok során
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása
- Személyes higiéné elsajátíttatása
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- Anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása
- Erősíteni a gyermekben **a közösséghez való tartozás élményét**, az **összefogás**, **a nemzeti** családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Ezzel egyben hazaszeretetre, lokálpatriotizmusra is nevelünk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- a környezettudatos magatartás alakítására.
- A fenntarthatósági szemléletformálás
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatására szoktatás
- A komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére nevelés
- Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése
- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte
- A gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása a szelektív hulladékgyűjtésbe
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása
- Holisztikus szemlélet kialakítása
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamatához kapcsolódó tartalmak:

Jeles Zöld Napok. Állatok világnapja (október 4.) Víz világnapja (március 22.), Föld napja (április 22.), Madarak és fák napja (május 10.), szemétszedés a közeli erdőben., Óvodakert művelése, működtetése, **Egészségnap** , **családi napszervezése.**

Születéstől – felnőttkorig

Az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége a játék. A játékban a gyermek **leutánozza** a felnőtt környezetből leszűrt tapasztalatait. Újra éli a számára kellemes dolgokat és kijátssza, feldolgozza a kellemetlen, félelmet keltő szorongásait. Nekünk tehát sok-sok időt és szükség esetén eszközöket kell biztosítani mindehhez. A születéstől felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex témakörben a **környezeti nevelés valamennyi fontos eleme belefér** (pl. a család, különösen kistestvér érkezésekor erősödik fel ez a játék, ami a babaápolástól a családtagok feladatain túl a vendégek fogadásáig igen sok mindent magába foglal.) Példaként említhetjük továbbá az olyan klasszikus játékokat, mint az orvos, a kórház, a testünk vagy óvodai-iskolai szituációk eljátszása. Minden óvodapedagógus előtt ismert, hogy a gyermekek egy-egy népszerű televíziós műsort lejátszanak, eljátsszák a TV-ben látott szituációkat, kiosztják egymás közt a szerepeket és képesek akár több héten keresztül követni a látottakat. Amennyiben ezt tiltjuk, annál inkább keresik az alkalmat a kijátszásra, hiszen a bennük lévő élményeket, esetleg feszültségeket szükséges ilyen módon is kiadni magukból. Nem tiltani, hanem megfigyelni és helyes útra terelni szükséges ezeket a játékokat. A születéstől felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. **Nagyon fontos feladat az is, hogy a játék az erkölcsi szabályok, normák gyakorlására is indirekt lehetőséget nyújt és fejleszti a gyermekek szociális érzelmeit.** Az óvodapedagógusok ezeket a témákat próbálják beépíteni a mindennapokba.

A környezet téri-, formai-, mennyiségi megismerése

E tevékenység keretei között a gyermekek az őket körülvevő valóságos világ–matematikájának –összefüggéseit ismerik meg. Valljuk, hogy az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, áthat, és állandóan jelen van. Óvodáskorban csupán **matematikai tapasztalatszerzésről**

beszélünk. A kisgyermek megtapasztalja a környezetében jelenlévő formai, mennyiségi, téri viszonyokat, felfedezi és a felnőtt segítségével rendszerezi ezen ismereteit (pl. épít alacsonyabb és magasabb tornyot, párosítja a cipőit, csoportosítja a tárgyakat stb.) A komplex foglalkozások elősegítik, hogy a gyermekek megfigyeléseit, tapasztalatait ezen a téren is összegezzük, rendszerezzük. 5-7 éves korban az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási vágyát, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékjait. Ezért ebben a korban már szükség van a matematikai tapasztalatok összegzésére, rendszerezésére, következtetések levonására és elvonatkoztatásra is. A foglalkozásokon beszélhetünk a levelek, fák, virágok, termések, gyümölcsök, zöldségek matematikájáról, de például a homok, a víz, a kavics, a papír, a fa, a textil, a fonalak is alkalmasak mérésre, összemérésre, azaz matematikai fogalmak felismerésére. A *lényeg* itt is az, hogy a gyermek önmaga szerezzon tudást és tapasztalatot és jusson új összefüggések birtokába.

8.4. A művészeti nevelés adta lehetőségek rövid bemutatása

8.4.1. Művészeti tevékenységek

A *kultúra elsajátításának* komplex, átfogó közvetítését vállaljuk fel, mivel ez a személyiség formálásának hatékony eszköze. Az esztétikum már a legkorábbi életszakaszban is hat a gyermekekre, érzékelését segíti, ízlését formálja, rácsodálkozásra, követésre készíti. Egy kellemes benyomást keltő, visszafogott, jó ízléssel kialakított környezet és ilyen adottságokkal rendelkező óvodapedagógus szinte észrevétlenül formálja a gyermek ízlését, segíti kreativitásának kibontakozását. A tapasztalatok szerzése, a különböző technikák megismerése, gyakorlása kulcsfontosságú kérdés. A gyereket minden érdekli, nyitott és befogadó, különösen akkor, ha szeretetteljes kapcsolatban van az óvodapedagógussal. A *mintá, a példa hatása* ezen a területen is meghatározó.

A művészeti nevelés

Művészeti nevelésünk magában foglalja a művészeti alkotások befogadására, élvezetére (irodalmi, képzőművészeti, zenei) nevelést, valamint a művészetek által a gyermekek alkotó tevékenységére nevelését. A művészeti nevelésben a legnagyobb hangsúlyt a komplex élményekre helyezzük. A globális élmények (a zene, a mozgás, az önkifejezés együttese) a teljes személyiséget érintik.

Biztosítjuk:

- az érzelmek átélését, az empátia érzését, a szavak nélküli kommunikálás látható kifejezését
- a mozgás fejlődését (szem – kéz koordinációját, az észlelést, a megfigyelőkészséget, a vizuális tapasztalást)
- a szociális fejlődést (a közös munka lehetőségét, az egyéni önkifejezést)
- az intellektuális fejlődést (a szín, formaismeret, a kreativitást, a kommunikáció sajátos formáit)
- a tevékenységek közös jellemzője: a szabad önkifejezés.

A művészeti tevékenység körébe sorolt **témakörök, komplex foglalkozások** – ének-zene, énekes játékok, vizuális tevékenység, mese-vers, dramatizálás, bábozás:

8.4.2. Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Mindennapi tevékenységként kerül bele ez a terület a pedagógiai programunkba. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Szinte azt mondhatjuk, hogy **alapvető szükséglet** a kisgyermek számára a mese-vers. Ezen túlmenően természetesen bábozás, dramatizálás és a mesék szerepjátékban történő feldolgozása is szerepel elképzeléseinkben. A foglalkozások, tervezéseink gerincét népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondatvilág elemei, mesék, klasszikus és kortárs irodalmi művek alkotják. De természetes lehetőség van az óvodapedagógusok számára a mesék-versek tágabb világából meríteni egészen a legmodernebb elvont meséig, versekig. Megtapasztaltuk, hogy a mese– képi és konkrét formában, **esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel** – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. Ezt szeretnénk a nevelésünk hasznára fordítani. **A hangsúly a tiszta forrásból merítésen nyugszik.**

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Az élőlírásvas mese különösen alkalmas az óvadás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. Sok-sok ismétlést, gyakorlást tervezünk, mert ezt különösen a 3-5 éves korosztály kedveli és az így rögzült meséket, verseket feldolgozzák, visszajátsszák a kisgyermekek. A **bábozás és a dramatizálás** szintén jelen van a teljes nevelési folyamatban. A bábozás a legjobb eszközök egyike a gyermek feszültségeinek oldásában vagy a tiszta, szép beszéd elsajátításában, vagy a szokások, szabályok gyakorlása során. A drámajáték eszközeinek segítségével a gyerekek észrevétlenül ismerkedhetnek így dolgokkal, kommunikálhatnak, kooperálhatnak egymással játékos szituációkban. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Manapság a digitális világ, a tv nagyon befolyásolja gyermekek mesei ízlésvilágát, egyre kevesebb élőlírásvóban mondott mesékkal találkoznak a gyerekek.. Ezen a jelenségen a családokkal összefogva úgy próbálunk változtatni, hogy minden év szeptemberével a népmese világnapja alkalmából az apukákat, nagypapákat kérjük meg, hogy jöjjenek be a csoportunkba, és meséljék el kedvenc népmeséjüket a gyerekeknek.

8.4.3. Ének zene, népi játék, tánc

Az ének, zene, a népi játék, tánc, mint művészeti nevelés -az esztétikai nevelés része. Az esztétikai nevelés a valóság megismerését a szép felismertetésével és megszerettetésével, a szép igényének kialakításával mélyíti el. Az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. A népi játékok és az igényesen válogatott kortárs

művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A magyar óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar mondókák és gyermekjátékok, gyermekdalok világa ma is élő hagyomány az óvodában. Ezt követjük mi is, felhasználva a Kodály-Forrai irányvonal által fémjelzett zenei nevelési alarendszert. Kodály Zoltán azt vallotta, hogy „ismerjük meg saját népzeneinket, de ugyanakkor nyissunk kaput a világ nagy mestereinek zenéje előtt is.”

A zene, az ének-zenei nevelés komplex hatást gyakorol a gyermekek személyiségének formálódására, ***kitüntetett szerepet játszik a testi, lelki, szociális és érzelmi nevelésben.*** Fontossága miatt már a legkisebbeknél szükséges a zenei képességek és ízlés fejlesztése, formálása, a zenei tehetség felismerése, ösztönzése. Nagyon fontos, hogy sokat énekeljenek a gyermekek bármilyen szituációban és erre biztassa őket példát is mutatva az óvodapedagógus. A zenei képességek fejlődése érzelmmel telített cselekvés következtében, azaz dalok, dalos játékok, tánclelések gyakori ismétlése, eljátszása során alakul. Az énekes játék ezen kívül, mint önként vállalt tevékenység ***egyben örömforrás és a képzeletet is megmozgató érzelmi töltés*** a gyermekek számára. Éppen ezért naponta alkalmazzuk, gyakoroljuk akár a teremben, akár kint az udvaron, a szabadban. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

8.4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Gyermekeink alkotásait óvodánk közösségi tereinek, ill. csoportszobánk falainak dekorálására, közösségi rendezvényen való bemutatására,

ünnepségeink hangulatosabbá, meghittebbé tételére használjuk fel. A rajzos-festős tehetségeinket bátorítjuk elképzeléseik megalkotására.

A vizuális tevékenységek – gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, barkácsolás, varrás – a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A vizualitás, a vizuális nevelés egy sajátos látásnevelés, látástanulás. Ebben a folyamatban a gyermekek kíváncsiságára, utánzási, cselekvési hajlamára építve segítjük elő az őt körülvevő világgal való ismerkedést. A vizuális tevékenységeket a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára alapozva építhetjük.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Tartalma:

- Rajzolás, festés, (különbféle eszközökkel és technikai megoldásokkal)
- Kézi munka jellegű tevékenységek (agyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztika, építmények, készítése)

Ennek érdekében úgy alakítjuk ki a csoportszobát és a napirendet, hogy a nap folyamán szinte bármikor legyen lehetősége a gyermekeknek vizuális alkotásra, játékra, ötletek kidolgozására. A gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a rajzoláshoz, festéshez, gyurmázáshoz, bábozáshoz, barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat. A jól kialakított szokásrendszerrel biztosítjuk, hogy a gyermekek a széles skálájú tevékenységrendszer mellett is képesek legyenek környezetüket rendben tartani. A vizuális nevelés során lehetőleg időkorlát nélkül támogatjuk az alkotótevékenység kibontakozását, de természetesen a játékidő és a vizuális foglalkozások teremtik meg a legoptimálisabb feltételeket. A vizuális nevelésen belül érdemes külön említeni a jeles napok és az óvodai ünnepek jelentőségét, a sokféle tevékenységet elősegítő hatását.

8.5 Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Mivel az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, ezért sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal igyekszünk elősegíteni. A 2,5 - 7 éves korú gyermekek nevelésében kiemelt feladatként kezeljük óvodánkban az egészséges életmódra nevelést, melynek fontos része a mindennapos mozgás. A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, **tanulási képesség** – fejlődésére.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és, amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mozgás megszerettetése a *célunk*, ehhez azonban az szükséges, hogy a gyermekek pozitív élményeket éljenek át egy-egy gyakorlat sikeres végrehajtása során.

Óvodapedagógusi kompetencia függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő foglalkozásokat szervezünk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- a mozgáson keresztül értelmi és szociális képességek fejlesztése
- középpontban a tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet)
- képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek figyelembevételével
- inger gazdag környezet biztosításával, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés (mennyiség és minőség összhangjával)
- koordinációs képességek: a két test fél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése (testkép és testfogalom, testséma), az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem – kéz koordináció
- a mindennapos, levegőn történő szabad mozgás biztosítása
- a mindennapos szervezett fejlesztő mozgás biztosítása
- igény és lehetőség szerint különféle sport foglalkozások napirendbe történő illesztése
- a térpercepció fejlesztése
- életkornak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése

9 Az óvoda hagyományai és ünnepei

A hétköznapiakon rendszeresen ismétlődő tevékenységeket hagyománnyá váló ünnepek – jeles napok – gazdagíthatják, melyeket az évek során szerzett pozitív élmények alakítanak ki. Távlatot jelent a gyerekek számára ezekre az alkalmakra való közös tervezgetés, készülődés, örömmel teli várakozás. Ünnepeinket a természethez, a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó alkalmakhoz igazítottuk: melyeket a felnőtt közösség játékaival, szereplésével is színesítjük („alakoskodás”, néptánc, népdal, éneklés).

Óvodánkban az alábbi ünnepeket, megemlékezéseket tartjuk:

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- Születésnapok megünneplése dallal, verssel közösen - egész évben folyamatosan. (zártkörű)
- Anyák napja: köszöntés, ajándékkészítés. (nyílt) (a gyermekek egyenként köszöntik anyukájukat, nagymamájukat)
- Apák napja: vidám délutáni együtt játszás az Apukákkal (nyílt)

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek, programok:

Őszi ünnepkör:

- Népmese napja/ hete: apukák, nagypapák mesélnek gyerekeknek (nyílt)
- Szüret- minden éven gyümölcsszüretre megyünk a gyerekekkel. (zártkörű)
- Szent Mihály napi vásár: megunt játékok cseréje, vásárfia készítése- a gyermekek az óvodában „árulhatják” az otthonról hozott kis kézzel barkácsolt portékájukat (nyílt délután)
- Márton napi ludasságok: megemlékezés Szent Márton történetéről, lámpás készítése, felvonulás szülőkel együtt. (nyílt)

Téli ünnepkör:

- Téli nap: Megajándékozza a gyerekeket a Mikulás. (zártkörű)
- Adventi kézműveskedés (nyílt)

Advent, Karácsony: külső jegyekkel, hangulati előkészítéssel. A keresztény kulturális értékek átadásának, ápolásának egyik meghatározó ünnepe a Karácsony. Karácsonyra készülve a család és a szeretet fontosságát hangsúlyozzuk, beszélgetünk az ünnep bensőséges hangulatáról és a saját magunk készítette ajándék örömét, üzenetét éreztetjük meg a gyerekekkel.

- Karácsonyi ünnep: (zártkörű)
- Farsang: vidám délelőtti jelmezbemutató. (zártkörű)

Tavaszi ünnepkör:

- Húsvét: hangulati előkészítés, külső formai jegyek készítése, locsolkodás. (zártkörű)
- Nemzeti ünnepek:

Március 15-i megemlékezés (zártkörű): A zászló, kokárda, huszárcsákó, pártá közös készítése során lehetőséget teremtünk a gyerekek által megfogalmazott kérdések megválaszolására, az ünnep háttérének életkornak megfelelő megismertetésére. Ez a rákészülés, ráhangolódás lehetővé teszi nemzeti ünnepünk méltó, a gyerekek számára is átérezhető megünneplését.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó programok:

- Munkadélutánok (minden évben legalább egy alkalommal a családok bevonásával szépítjük, alakítjuk azóvoda környezetét)
- Családi napok (egészségnap, sportnap)

Időszakos ünnepek, a természet jeles ünnepei:

- Állatok világnapja
- Víz Világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan részt vegyenek az ünnepi előkészületekben, szervezésben

- gyűjtőmunka: kirándulásokon, a család bevonásával otthonról, az óvodapedagógusok részéről zenei és irodalmi anyag gyűjtése
- „nagytakarítás”
- az óvoda helyiségeinek díszítése
- közös sütések
- ajándékkészítés a szülőknek
- a témákhoz kapcsolódóan kiállítások megtekintése

Az ünnepek és hagyományéltető programok személyiségfejlesztő hatásai – a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékos térmozdulatokat, térmozdulatokat ismer, alkalmaz
- Dallamot, ritmust, mozgást rögtönöz

- Szívesen dramatizál, bábozik, az ismert mondókák, versek és motívumok felhasználásával: mesélés, népi színjátszás
- Beszéddel, mozgással megjelenítve kitalál történeteket, egyszerű meséket
- Beszédhelyzeteknek megfelelően szófajokat, mondatfajtaikat, különböző mondat szerkezeteket alkalmazkodnak
- Játékeszközök, bábok, díszletek, különböző használati eszközök készítésével a vizuális látás és érzékelés fejlődése
- A közös tevékenységekben a gyerekek aktívan vesznek részt, a kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (leányok-legények szokásai) szituációtól függően elfogadja az alá, fölé és mellérendeltségi helyzeteket
- Segítséget nyújtanak egymásnak, ha szükséges, önállóan is keresik a segítségnyújtás formáit
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymásra, türelmesen meghallgatják egymást és az óvodapedagógust, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza
- Tudják, hogy egy összetartozó közösség tagjai, örüljenek a közösen elért sikereknek
- Tisztában vannak az alapvető udvariassági szokásokkal és alkalmazzák azokat (köszönés, kérés, stb.).
- Alkalmazkodnak és fogadják el az alapvető szabályokat, korlátokat, késleltetni tudják szükségleteiket, kialakul feladattudatuk, feladattartásuk szintje megfelelő
- Kialakul egészséges „én-tudatuk”, tolerálják egymás különbözőségét, akaratukat alá tudják rendelni mások akaratának
- Érdeklődést mutatnak az iskola iránt

10. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Szervezeti és időkeretek

A nevelés-tanulás tervezése és időkeretei:

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Napirend

Napirend		
Szeptember 1-május 31. között		
Tevékenység		A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	
7:30	8:30	• Gyülekezés, játék a csoportban illetve az udvaron, szabadon folytatott tevékenység
7:30	9:00	• Folyamatos reggeli, előtte egészségügyi szokások gyakorlása (mosdó, wc használat) • Szabad játék
9:00	11:30	• Komplex foglalkozás hangsúlyozottan a hetirend szerint. • Szabad játék • Szabad játékban egyéni fejlesztés • iskolaelőkészítő tevékenységek nagycsoportosoknak • Gyümölcs- zöldség fogyasztás • Rendrakás a csoportszobában • Egészségügyi szokások gyakorlása (mosdó, wc használat, öltözés)

		• Udvari játék, levegőzés, séta
11:30	12:30	• Egészségügyi szokások gyakorlása (mosdó, WC használat, vetkőzés,- öltözés) • Készülődés az ebédre (terítés) • Önkiszolgálás, naposi munka, ebéd
12:30	13:00	• Egészségügyi szokások gyakorlása (mosdó, WC használat, fogmosás,) • Pihenés előkészítése dal/ vershallgatás, mese
13:00	14:45	• Csendes pihenő, elcsendesülés, ringatás • iskolaelőkészítő tevékenységek nagycsoportosoknak
14:45	15:15	• Ébredés • Egészségügyi szokások gyakorlása (mosdó, wc használat, önkiszolgálás) • Folyamatos uzsonna
15:15	17:00	• Szabad játék (csoportszoba, udvar) • Egyéni fejlesztés, iskolaelőkészítő tevékenységek nagycsoportosoknak • Szabad játék a szülő érkezéséig • Délutáni fakultatív foglalkozások

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő.

Heti rend

Hétfő	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés	Külső világ tevékeny megismerése
Kedd	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés	Művészeti tevékenységek: Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Szerda	Mindennapos mozgás + sétanap	Verselés, mesélés	Művészeti tevékenységek: Verselés, mesélés
Csütörtök	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés	Művészeti tevékenységek: Ének- zene, népi játék, tánc
Péntek	Mindennapos mozgás	Verselés, mesélés	Mindennapos mozgás

Az óvodai nevelés/tanulás tervezése:

A tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mind ezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak tekintjük. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Foglalkoztatási formák

- Frontális (csoportos) –az egész csoport együttesen részvételével
- Mikro csoportos –a gyermekek foglalkoztatása kis csoportban történik (főleg képességfejlesztésnél alkalmazott)
- Egyéni –képességfejlesztésnél alkalmazott (logopédus, fejlesztő pedagógus)

Szervezési formák: 5-35 perces csoportos foglalkozások tervezése és szervezése

- Kötött –ritkábban alkalmazott forma (inkább nagycsoportban, ill. testnevelés foglalkozásoknál)
- Kötetlen (kezdeményezés) –leginkább ezt alkalmazzuk. A játékból indul és a gyerekek megfelelő motiválása, érdeklődése az alapja.

Korszerű tanulásszervezési formák alkalmazása:

- Kooperatív technikák

Projekt módszer projektnapok, ill. projekt hét keretében

Differenciálás:

- A gyerekek képességének megfelelő, egyénre szabott feladatok adása.
- Ünnepek alkalmával egyéni adottságoknak megfelelő versek, szerepek.
- Bátortalan, félénk gyerekek buzdítása, önbizalmuk erősítése.

Fő alapelvek:

- Játékosság: Játékba ágyazott képességfejlesztés, játékból indított foglalkozások/ismeretszerzés, fejlesztő hatású játékok
- Komplexitás: Az egyes nevelési területek nem különülnek el egymástól.
- A kezdeményezéseken komplex módon megjelenik mindegyik fejlesztési terület.
- Multikulturális nevelés, amely Gyermeknap keretében kerül megvalósításra

11.A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelem:

Az intézmény sajátos feladatai

Az óvodánk a pedagógiai programja megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

Intézményünk éves munkatervében tervezi a konkrét feladatokat, melyben jelöli a felelősöket és a határidőket. Év végi beszámolójában pedig értékeli azok megvalósulását, a szükséges korrekciókat megteszi.

Gyermekvédelmi munkánk fő céljai:

- a prevenció,
- a gyerek és közvetetten a család segítése az egészséges, értékes, minőségi élethez.

A gyermekvédelmi munka megszervezéséért és ellátásáért az igazgató felel.

Gyermekvédelmi feladatok:

Úgy tekintjük, hogy minden pedagógus kötelezettsége, hogy részt vegyen a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Segíteni a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatását, a hátrányos helyzetű gyermek, felzárkóztatását. A nevelőtestület minden tagjának feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkák elősegítése.

- a problémákat, a hátrányos helyzetet okozó tüneteket felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni,
- nyilvántartás vezetése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről
- rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséreni,
- szükség szerint családlátogatások végzése
- a családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével, a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíteni,
- Illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel és hatóságokkal, Gyerekjóléti Szolgálattal a kapcsolatot felvenni
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásának folyamatos nyomon követése.
- A családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.
- Tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése érdekében a szülői házzal.
- A gyermekek jogainak tiszteletben tartása.
- A gyermekek érdekeinek mindenek felett álló jog érvényesítése.
- A titoktartási kötelezettség az óvoda valamennyi alkalmazottjára vonatkozik.
- Megakadályozni bármilyen hátrányos megkülönböztetést a gyermekkel szemben.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, az igazgató köteles felvenni a kapcsolatot az illetékes szervekkel. Intézkedést kér azokról a szakemberekről, családsegítő, gyámügyi előadó, védőnő, orvos, jegyző, akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában.

Mivel 1 csoportos óvoda vagyunk a csoport óvónője egyben a gyermekvédelmi felelős is. Ezért feladatai az ott meghatározottak.

Az intézményi faliújságon kerül kifüggesztésre a gyermekvédelmi felelős neve, felkereshetőségének ideje, helye.

A gyermekvédelem pedagógiai tevékenységének rendszere:

Dokumentumai	Vezetéséért felelős	Gyakorisága	Ellenőrzi
Anamnézis lap	Csoportos óvónők	A felvétel után	Igazgató, egyben gyermekvédelmi felelős,
Családlátogatás	Csoportos óvónők	Szükség szerint	Igazgató
Beszoktatás Feljegyzései	Csoportos óvónők	A felvétel utáni első negyedév	Igazgató
Egyéni fejlettségmérő dokumentáció	Csoportos óvónők	Folyamatosan Felülvizsgálat, évente 2 alkalommal	Igazgató
Fejlesztési terv	Csoportos óvónők	Folyamatosan, szükség szerint	Igazgató
Csoportok veszélyeztetettséget felmérő lapja	Csoportos óvónők	Minden tanév elején, szeptemberben	Igazgató, Gyermekvédelmi felelős
Beutalók szakszolgálatokhoz	Csoportos óvónők	Szükség szerint - Iskolaérettségi vizsgálatokhoz, Családsegítő	Közreműködik: Igazgató, , gyermekvédelmi felelős
Szakovélemények, Határozatok, Orvosi szakovélemények	Pedagógiai Szakszolgálat Gyámhatósági intézkedésre jogosult Óvoda Védőnők orvosa,	Szükség szerint Irattározza és a benne foglaltak érvényesítését segíti	Igazgató, Gyermekvédelmi felelős

A tanévzáró nevelőtestületi értekezleten az óvónők/ gyermekvédelmi felelős értékeli a gyermekvédelmi munkát. Óvodánk SZMSZ-ben és az óvodai csoportnaplóban is leszabályozzuk a gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységeinket a Ktv. ide vonatkozó paragrafusainak rendelkezése szerint.

A gyermekek súlyos allergiás reakciójának (anafilaxia) kezelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben foglaltak alapján a köznevelési intézménynek biztosítani kell a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet. Kötelesek vagyunk a jogviszony kezdetekor lenyilatkoztatni a szülőt, hogy gyermekének van-e súlyos allergiás betegsége. Ha igen, akkor a szülőt a törvényben meghatározott kötelezettségekről tájékoztatni köteles. A szülő kötelezettsége, hogy a nevelési-oktatási intézménnyel óvodai jogviszonyban álló, fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermeke fokozott figyelmet igénylő egészségi állapotáról és a megteendő sürgősségi intézkedésekről a beiratkozással egyidejűleg, vagy a diagnózis ismerteté válását követően haladéktalanul tájékoztassa a nevelési-oktatási intézményt, továbbá köteles gondoskodni arról, hogy az életmentő gyógyszert leadja gyermeke óvodájában. Jelenleg egy súlyos allergiás gyermek jár intézményünkbe. Epipen injekció az óvodában megtalálható.

12 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

12.1 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Az intézmény alapító okirata szerint Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket nem fogadhat. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív terápia.
- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, speciálisan a gyermek szükségleteihez igazodva.

- Társas kapcsolatainak, együttműködésének, közösségbe való beilleszkedésének segítése.
- Személyiségfejlődésében a zavart előidéző okok felderítése, tudatos érzelmi, szociális fejlesztő nevelés.
- Az óvodai fejlesztő nevelés minden esetben pszichológiai képességméréssel, és egyéni tervekkel történik., szükség esetén szakemberek bevonásával.

A tanulási, magatartási beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek problémájának felismerése a pedagógus kezében van, az ő dolga, a cselekedetek, a jellemzők pontos megfigyelése.

12.2. A tehetséges gyerekek és szüleik segítése, integrálása:

Tehetséges gyermek: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Cél: „Tehetségígéretek” gondozása

Óvodáskorban még elég nagy feladat felfedezni a tehetséget, ezért óvodánkban az 5 év feletti korosztályra koncentrálunk ezen a területen, (persze azért vannak kivételek) hiszen a képességek kibontakoztatása hosszan tartó, sok tényezőtől és feltételtől függő folyamat eredménye, de nap, mint nap találkozunk olyan helyzetekkel, amikor egy gyerek 5-6 évesen ugyan még nem tudja bekötni a cipőjét, de kívülről fújja a bogarak latin nevét. Lehet, hogy véletlenül sem sikerül hibátlanul elmondani egy verset, de olyan csodálatos rajzokat készít egy szál fekete tollal, hogy mindenki a csodájára jár. Lehet, hogy látszólag csak magában diskurál, de ha jobban odafigyelünk, rájövünk, hogy egy öt-hat szereplős színházat játszik magában, magának. Ők azok, akikről hisszük, hogy felnőtt korukban hallani fogunk. Van, amikor igazunk lesz és van, amikor nem. Az évek alatt vagy megerősödnek és érvényre jutnak a tehetséget összeadó képességek vagy sem, ezért aztán az óvodai életszervezés során a leghétköznapiabb és legegyszerűbb felfogást követjük:

Feladatunk, hogy észre vegyük azokat a tevékenységeket, melyekben legjobban érzik magukat. Figyelemmel kísérjük érdeklődésüket, kérdéseiket, problémahelyzetekre való reakcióikat és ezek alapján határozzuk meg, hogy hogyan, milyen eszközökkel, módszerekkel tudjuk őket segíteni azon az úton, amelynek végén „tehetséges” emberként működhetnek a világban. **A tehetség kibontakoztatásának alapfeltétele a környezet, a család, a nevelési-oktatási intézmény és a benne dolgozó pedagógusok és a társak.** A környezet adja a keretet,

a család és a pedagógus közvetítik az értékeket és teremtik meg a feltételeket, a társak pedig a katalizátorok.

Óvodánkban a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- ✓ művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- ✓ pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)

Feladatainknak tekintjük :

- A tehetségígéretes erős oldalának fejlesztését: kíváncsiság ébrentartása, megismerési vágy kielégítése.
- Gyenge oldalak fejlesztését: érdeklődés felkeltése, motivált állapot kialakítása.
- Megfelelő környezet, légkör kialakítását: eszközök körének bővítése, problémahelyzetek teremtése, elfogadás, bátorítás, türelem stb.
- Pihenés, lazítás idejének biztosítását.

A segítségnyújtás legfontosabb módszere a szülőkkel való együttműködés:

- Pl. tehetség (irányultság) felfedezése, fejlesztési irányok tisztázása, egyeztetése.
- Fejlődés közös értékelése.
- Módszertani segítségnyújtás.
- Gyerek érzelmi támogatása, elfogadása.

Célunk a jövőben az intézményünkben különböző tehetségműhelyek létrehozása.

13 Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda és környezetének együttműködése

Óvodánk nevelőmunkáját a bennünket körülvevő környezet intenzív formában befolyásolja. Ezért rendkívül fontosnak ítéljük az említett környezettel való **együttműködést**, amelynek színterei:

Társintézményekkel Való Tervezett Kapcsolataink

- Bölcsőde
- Város óvodái
- Város iskolái

Segítő Intézmények, Szakemberek

- Pedagógiai Szakszolgálat
- Gyermekjóléti Szolgálat.
- Egészségügyi szerv – védőnő, gyermek – , fogorvos
- A nevelőmunkát közvetlenül segítők- szociális segítő

A szociális segítő munkáltatója: a család és gyermekjóléti központ. A szociális segítő feladatát az intézményben végzi, de a szociális ellátórendszer szakembere. Az óvodai szociális segítői munka a család és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatás, mely sajátos preventív jellegű segítő tevékenység.

Feladata:

- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében való közreműködés
- szociális és kommunikációs készségek fejlesztése
- egészségfejlesztésben való közreműködés
- prevenció
- résztvevője a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének
- életvezetési, szociális problémák megoldásához segítségnyújtás.

Az együttműködés formái:

- az óvodai szociális koordinátor és az óvodai szociális segítő pozitív kapcsolatának fenntartása,
- az óvodai gyermekvédelmi felelős és az óvodai szociális segítő kapcsolattartása, a munkatervi feladatok egyeztetése,

- az intézmény gyermekvédelmi stratégiájának megismertetése a szociális segítővel,
- a szociális segítő éves munkatervének megismerése,
- pontos információ szolgáltatása az intézmény szükségleteiről,
- a szociális segítő intézményi szintű munkájának koordinálása,
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok közös értelmezésére lehetőségek biztosítása (nevelői értekezlet, szülői értekezlet, munkaközösségi foglalkozásokon való részvétel biztosítása a szociális segítő részére, fogadóórán való részvétel biztosítása stb),
- a veszélyeztetettség észleléséről szóló jelzés közös működtetése,
- a veszélyeztetettségről szóló jelzés koordinatív, adminisztratív feladatainak közös elvégzése a szakszerű eljárási szabályok betartásával,
- a szociális segítő részvételének támogatása az óvoda munkatervében szereplő egészségfejlesztési feladatokban,
- a szociális segítő részvételének támogatása a nevelési értekezleteken, szülői értekezleteken,
- óvodai gyermekvédelmi team működtetése különböző szakemberek bevonásával (rendőr, orvos, szociális segítő, gyermekvédelmi felelős, pszichológus, fejlesztőpedagógus),
- együttműködés a központ által folytatott nyomon követés feladataiban,
- közösen kialakított adatkezelés és eljárásrend megvalósítása.

A szociális segítő intézményben való tartózkodásának, elérhetőségének, fogadóórájának helye és időpontja az óvoda hirdetőtábláján megtalálható. Nem az óvoda állományában kerül foglalkoztatásra, Megbízási szerződéssel alkalmazott.

Kapcsolat Fenntartóval

Napi szintű

Közművelődési Intézmények

- Piliscsabai Klarissza-ház
- Városi könyvtár
- Budapesti, gyermekműsorokat játszó színházak, intézmények.

Szakmai Szervezetek: Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat:

- Pedagógiai Intézetek
- Továbbképző Központok
- Magyar Óvodapedagógiai Egyesület
- Pedagógiai Szolgáltató Kft.
- Más városok baráti óvodái

Kapcsolat a szülőkkel

Óvodánk dolgozói abban érdekeltek, hogy egyenrangú kapcsolat alakuljon ki a családok és az intézmény között. Az óvoda és a környezetének együttműködésében legkiemelkedőbb alkalmak az óvodai ünnepek, a szülőkkel közösen megvalósított rendezvények, kirándulások, programok. A kapcsolat tartásának módjai az SZMSZ- ben megtalálhatók. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Az együttműködés alapelvei:

- A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, joga és kötelessége.
- A gyermeknevelést az óvoda kiegészíti, de hatásukat együttesen erősítve fejtik ki.
- Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és a tisztelet.
- Az óvodapedagógus legyen a szülő támasza a nevelésben, s legyen kezdeményező
- A kölcsönös kapcsolat tartalma a szülő és az óvodapedagógus közötti rendszeres információcsere, egymás tiszteletben tartása.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletmentesen közeledjen minden családhoz.
- Az együttnevelés során az óvodapedagógus a családdal szemben alkalmazza az egyéni bánásmód elvét, ügyeljen az egyéni sajátosságokra.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése:

- ***Az óvodapedagógus és a dajka feladata:*** egymás munkájának segítése, hogy közösen tudják segíteni a gyerekek fejlődését. Ehhez szükséges az együttműködés, amely a célok, feladatok, normarendszer, szokások és hagyományok ismeretén és a közös értékrend kialakításán alapul. Ennek minden esetben ki kell egészülnie a gyerekek egyéni sajátosságainak és a fejlesztési célok ismeretével. Csak ezeken az alapokon elindulva tudunk olyan állandóságot sugárzó közvetlen környezetet biztosítani a gyerekek számára, amely segíti az individuális és szocializációs fejlődésüket. Az ehhez

szükséges **együttműködés elképzelhetetlen egymás munkájának megbecsülése, tiszteletben tartása és ismerete nélkül.** Ehhez a különböző munkaköri leírások ismeretén kívül elengedhetetlen feltétel a „csoportonkénti közös gondolkodás”, amelynek során az óvodapedagógusok megismertethetik elképzeléseiket, közvetíthetik kéréseiket és a dajkával közösen kialakíthatnak egy olyan napi, heti munkaritmust, mely segíti őket sokrétű feladatainak ellátásában. E nélkül az együttesen kidolgozott, rugalmasan kezelhető, de csoportra jellemző, egymásra figyelő „feladatfelosztás” nélkül nem válhatnak egymást segítőkké.

- **A dajkák feladatköre kiszélesedett.** A már megszokott étkezéssel, takarítással, szervezési feladatokkal járó munka mellett előtérbe kerül a közvetlen segítői szerepkör. Nagyon sokrétűvé vált az a feladatrendszer, amelyet el kell látniuk ahhoz, hogy valóban hatékony segítői lehessenek a gyerekeknek és az óvodapedagógusoknak egyaránt. Természetesen vannak olyan feladatkörök, amelyek kizárólag az óvodapedagógus kompetenciái közé tartoznak. (pl. a csoportélet tervezése, a nevelési folyamat összehangolása, a szülők tájékoztatása a gyerekek fejlődéséről). Vannak feladatok, amelyekben a dajka segítőként van jelen (pl. a gyerekek által már ismert tevékenységek irányítása, önkiszolgáló tevékenységek, egyéni, differenciált fejlesztések az óvodapedagógussal egyeztetve, egy-egy tevékenység önálló irányítása stb.)
- Vannak olyan feladatok, amelyek elvégzése önálló feladat is lehet (pl. megszerzett ismeretek és tapasztalatok beépítése munkájába saját elgondolás alapján, és a gyermekek önálló felügyelete, amely a munkaköri leírásában is meghatározott.).
- **A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul. Az óvodában a két feladatkör csak egymás kiegészítőjeként működhet.**

Szolgáltatásaink:

Az óvoda a helyi pedagógiai program keretein túl egyéb szolgáltatásokkal segíti a gyermekek személyiségének kibontakoztatását. Ezek a szolgáltatások:

- Játékos angol anyanyelvi foglalkozás: (heti 2 alkalommal – angol nyelvtanár közreműködésével)
- Egyéni és kis csoportos fejlesztés gyógypedagógussal
- Iskola előkészítő foglalkozás gyógypedagógussal

14. Óvodánk dokumentumai:

Az óvoda első számú, központi szabályozó dokumentumai:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Pilis Kincse Óvoda Pedagógiai Programja
- Szervezeti Működési Szabályzat
- Házi rend
- Az intézményvezető éves munkaterve

Ovi KRÉTA-ban megtalálható:

- Gyermekcsoport naplója (mely tartalmazza):
 - a gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat
 - a gyermekek jelét
 - Javasolt napi és hetirendet
 - Befogadási tervet
 - Éves tanulási tervet
 - A csoport szokás és szabályrendszerét
 - Tervezett programokat, szervezési feladatokat
 - A tevékenységekben megvalósuló tanulás – (Tematikus terveket, tevékenységi terveket)
 - Nevelési terveket és értékelésüket (évente 2 alkalommal),
 - Hivatalos ellenőrzéseket, látogatásokat
 - A csoport életével kapcsolatos feljegyzéseket, reflexiókat
 - Speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorát

↓

- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai (mely tartalmazza)
 - A gyermek anamnézisének
 - A gyermek fejlődésének nyomon követését 2,5 -7 éves korig. (Mérés évi két alkalommal:

- A szükséges fejlesztési területek és feladatok meghatározását, indokolt esetben egyéni fejlesztési tervet
- Szakvéleményt (ha ilyen készült)
- A gyermeki fejlődést mutató munkákat.(emberrajzot, évente 2 alkalommal)
- A beszoktatás tapasztalatait.
- Minden, egyéb a gyermekkel kapcsolatos információt (orvosi leletek stb.)

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat a pedagógiai program cél és feladatrendszere mentén logikusan építi fel. Elvárás, hogy a pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő.

Az óvodapedagógus – a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatai:

- Hetirend, napirend összeállítása.
- Nevelés-tanulás tervezése, értékelése
- Kiscsoportban beszoktatási terv elkészítése
- Egyéni fejlődési lapok vezetése a gyermekekről.
- Belső ellenőrzések elvégzése dokumentálása.
- Éves tervek elkészítése

14 Mérés, értékelés, ellenőrzés

Az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján az intézményben belső ellenőrzés történik. A részletek az éves Munkatervben szerepelnek.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten a következő:

- gyermek fejlettsége
- az óvodapedagógusi gyakorlati munka

15.1 Intézmény dolgozóinak ellenőrzése, értékelése:

<u>Területei</u>	<u>Határidő</u>
<u>Pedagógusok teljesítményének ellenőrzése, értékelése</u> • vezetői ellenőrzés értékelése ○ éves értékelés (teljesítményértékelés)	Nevelési év végén
<u>Nevelő munkát segítő munkatársak ellenőrzése, mérése, értékelése</u> ○ éves értékelés	Nevelési év végén

A gyakorlati munka ellenőrzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, pozitív megerősítés. Az értékelés, tények és adatok alapján tervezett, és objektíven történik. Az ellenőrzéseket az igazgató végzi. Ezt követően az óvodapedagógussal közös konzultáció után történik a korrekció, ha szükséges.

15.2. A gyermekek fejlettségállapotának mérése

A gyermekek fejlettségállapotának mérésére az óvodapedagógusok egyéni fejlesztési naplót vezetnek az oviKRÉTA rendszerben. A tanév során óvodakezddéskor egy, majd évente két alkalommal (novemberben és áprilisban) végeznek az óvodapedagógusok méréseket, amelyek alapul szolgálnak, a gyermekek további fejlesztéséhez, szükség esetén a gyermek egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez, amelyet a tanév kettő félévére készítenek az óvodapedagógusok.

Kiscsoportban bemeneti, a nagycsoportban kimeneti mérést végez az óvodapedagógus.

Célja:

- útmutatást adjon a gyermekek egyéni fejlesztéséhez
- a nevelőmunkánk hatékonyságának nyomon követése

Elvei:

- a mérés a gyermek megszokott, természetes környezetében történjen
- a csoport óvónői végezzék, a csoport napirendjéhez igazodik

Fajtái:

a) Bemenetmérés

Célja: Ismerkedés a gyermekekkel és családjával. Óvodába lépés után 2-3 hónappal a gyermek életkorának megfelelő érettség mérése.

Formája:

- A beszoktatás tapasztalatai

b, Folyamatmérés

Célja: A gyermekek fejlődési folyamatának időszakos mérése.

Formája:

- Fejlettségmérő lap (óvodába lépéstől – óvodáskor végéig)
- OviKRÉTA csoportnapló nevelési tervének értékelése

c, Kimenetmérés:

Célja: Fejlesztésük hatására a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek fejlődésének nyomon követésénél alkalmazott módszereink:

- ✓ megfigyelés,
- ✓ elemzés,
- ✓ értékelés,
- ✓ mérés.

A dokumentációba betekintést nyerhet az óvoda belső partnerei közül:

- ✓ igazgató,
- ✓ fejlesztőpedagógus, szülő, gyermekvédelmi felelős és a fenntartó

A Fejlődési napló legfontosabb jellemzői - Az óvodapedagógusok feladatai:

- A mérési és értékelési eredmények felhasználása elengedhetetlen a fejlesztés során, a saját pedagógiai gyakorlatában.
- Az értékelés a további fejlesztés kiindulópontjaként, egyéni fejlesztési tervként is értelmezendő.
- A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, évente két alkalommal rögzíti.
- A fejlődési naplóba – összhangban a tematikus tervekkel –évente kétszer elhelyezésre kerül 1-1- gyermeki produktum.
- Indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét

- Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat
- Az óvodapedagógus tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat).

Módszertani ajánlás a fejlődési napló vezetéséhez:

- Cél, hogy a nyomon követés a mindennapok tevékenységeibe beágyazva realizálódjon.
- A gyermekek fejlettségi állapotáról szóló szülői beszélgetések (fogadó óra, családlátogatás) tartalmát a fejlődési napló bejegyzéseire szükséges alapozni.
- A szülő az aláírásával ad nyomatékot a közös megbeszélések tartalmának.

15.3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése:

Folyamatos munkát igényelnek. A vezető óvónő a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést. Az óvónők pedig az év végén szóbeli értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulásáról. A csoport év végi értékelése határozza meg a következő év kiemelt feladatait.

Megítélésünk és szakmai tapasztalataink szerint a gyermeki fejlődés mérési, értékelési rendszer meghatározása során olyan eljárásra van szükség, amelynek megvalósítási folyamatában elkerülhető a fő veszély: az óvodák iskolásítása.

Elveink:

- Olyan értékelési rendszert alakítunk ki, amelyért az egész nevelőtestület felel.
- Nevelési célkitűzésünkkel egybehangzóan nem pontozzuk, nem értékeljük lépten - nyomon a gyermeket. Olyan mérési eszközöket dolgozunk ki, amelyek pedagógiai programunkban megfogalmazott nevelési filozófiáknak megfelelnek.
- Először igyekszünk megismerni a gyermeket (beszélgetések, megfigyelések módszerével). Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekről minél több ismeretet szerezzünk, de mindezt minél több természetes élethelyzetből merítve. Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig szeretnénk kiemelni a gyermeket a tevékenységből, játékból. Biztosítani szeretnénk, hogy a gyermek élhesse a maga természetes, gyermeki életét.
- Az eredményt rögzítjük.

- Folyamatosan szeretnénk megismerni a gyermekeket, illetve a gyermek fejlődését nyomon követni, és ezáltal meghatározni a fejlesztés vonalát a gyermek fejlődéséhez igazodva.
- A gyermeki személyiségfejlődés legfontosabb összetevőit figyelembe véve, az óvónői önállóságra, módszertani szabadságra építve, olyan eszközöket alkalmazunk, amelyek a gyermek megismeréséből indulnak, lehetőséget biztosítanak a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra egyaránt. (különbféle szempontsorok, cselekvő feladatok összeállításával)
- A regisztrált megfigyelési eredményeket a szülő számára is jó információhordozónak tekintjük gyermekük pillanatnyi állapotáról. A szülő tudatosan követheti gyermeke fejlődésének változásait.
- Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.
- Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente a külön, célirányos fejlesztést igénylő gyermekek esetében fejlesztési tervet készítünk.
- A tankötelezettség megkezdése alóli felmentést kapott további egy nevelési évig óvodai nevelésben részt vevő gyermeknek is az óvoda a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott 45 perces fejlesztést biztosít.

A pedagógiai szakmai munka eredményessége, amiből megtudhatjuk, hogy a gyermekek javára cselekszünk:

- játékok ötletgazdagságából
- türelmes viselkedésükből
- az akadályok kigondolásából és ügyes legyőzéséből
- a szabályok megtartásából, konkrét helyzetekhez való alkalmazkodásukból
- fantáziadús, komoly játszásukból, találékonyságukból
- az ismétlési kedvtől, önálló, sikeres szervezéseikről,
- az agresszió csökkenéséből
- megszólalásuk bátorságából, beszédük kifejező és kapcsolatteremtő funkciójának előtérbe kerüléséből

15 A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

A törvényi rendelkezésnek megfelelően óvodánk biztosítja azon 3 éven aluli gyermekek felvételét, gondozását és nevelését, akik a felvételtől számított fél éven belül betöltik a 3. életévüket. Esetükben munkánk célja a felvett gyermekek harmonikus testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődésük elősegítése, a gyermekek életkorának, és egyéni sajátosságaik figyelembe vételével, és egészségi állapotának megfelelően. A nevelési stratégiánk is alapjaiban megegyezik az óvodai nevelési stratégiával, az életkori sajátosságok miatti módszerbéli és tartalmi különbségek figyelembe vételével. A gondozás (öltözködés, tisztába tévés, illetve WC-használat, kézmosás, étkezés) és a játék, mint e korosztályi élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

16 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

„Az iskolára, az iskolai életre való felkészítés nem funkciója, hanem eredménye a 3-4 éven át tartó óvodai nevelő munkának, amely az egész gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja.”

Programunk alapján is joga van gyermekeinknek saját ütemük szerint fejlődni.

Tudjuk és elfogadjuk, hogy minden gyermek fejlődésében vannak megtorpanások. Ezt figyelembe vesszük a nevelés – fejlesztés során. A fejlődés harmóniájára törekszünk, de tudjuk, hogy ez nem egyszerre és nem ugyanabban az életkorban érhető el a gyermekeknél. Ezért nem határozzunk meg kategorikusan fejlődési szinteket a tevékenységeknél sem. Azt tartjuk **fontosnak**, hogy gyermekeink hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodáskor végére testileg, érzelmileg, szociálisan, értelmileg, erkölcsileg gazdagodjanak. Olyan képességeik bontakozzanak ki, amelyekre az iskolakezdéshez szükségük van. A gyermek az óvodás kor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Ez az egészségesen fejlődő gyermek:

- belső, természetes érése,
- a szülői házzal való együttes óvodai nevelés
- az óvodapedagógusok feladatainak teljesítésével érhető el.

Programunk megvalósításának eredménye, hogy gyermekeink megőrzik játékoságukat, kreativitásukat, természetes kíváncsiságukat.

Az óvodáskor végére a testileg egészségesen fejlett gyermek:

- Szándékosan tudja mozgását, viselkedését irányítani.
- Mozgáskoordinációja, finommotorikája erősen fejlődik.
- Teste arányosan fejlett. Teherbírása, mozgása megfelelő, összerendezett.

Óvodáskor végére a lelkileg egészségesen fejlett gyermek:

- Nyitott, érdeklődő, kíváncsi.
- Érzékelése, észlelése, differenciálódik. A téri észlelés differenciálódása különösen fontos az iskolai munkában.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás a cselekvő - szemléletes képi gondolkodás mellett.
- Megjelenik a szándékos figyelem, bevézés.

Az óvodáskor végére az egészségesen fejlődő gyermek:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról,
- Ismeri lakcímét, szülei foglalkozását,
- A napszakokat meg tudja különböztetni,
- Helyesen közlekedik gyalogosan,
- Ismeri az évszakok jellemzőit és a megfelelő öltözködést,
- Ismeri és védi a környezetében élő állatokat, növényeket és gondozza is azokat,
- Ismeri a helyes viselkedés alapvető szabályait, magatartásformáit, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, védelméhez szükséges,
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak,
- Szívesen, bátran, érthetően kommunikál. Beszédfegyelme megfelelő,
- Mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- Feladattudata kialakulóban van, érti, és egyre eredményesebben oldja meg a feladatokat, szükség szerint kreatív,
- Önállósága, munkatempója megfelelő,
- Képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre, a felnőttel és gyermektársaival egyaránt kompromisszumot tud kötni,
- Képes elfogadni a tanító személyét - ami elengedhetetlen feltétele a sikeres iskolai életnek.

17 Az elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt adatok kezelésének rendje

Az adatok kezelésének rendje a Szervezeti és Működési szabályzatban és az óvoda Adatkezelési szabályzatában megtalálható.

18 Online Oktatás Különleges Jogrend Idején Intézményi Intézkedés Rendkívüli Szünetre

Ha az intézmény fenntartója – valamely okból - rendkívüli szünetet rendel el, és az óvodapedagógusok óvodai csoportban nem folytathatnak nevelői tevékenységet rendkívüli helyzet lép életbe. Amennyiben az intézményen belül nem lehetséges a munkavégzés, az óvodapedagógusoknak - kihasználva az infokommunikációs eszközöket – intézményen kívül (otthonukban) kell mindennapi munkájukat elvégezni. Ennek lehetőségei:

Szülőkkel való kapcsolattartás:

- Heti terv alapján, valamennyi területre (külső világ tevékeny megismerésére nevelés matematikai tartalommal, ének, zene, népi játék, tánc verselés, mesélés, mindennapos mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka) kiterjedően online feladatok, tevékenységek, támogató segédanyagok eljuttatása a szülőknek, internetes elérhetőség megadásával.
- Gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit figyelembe véve játékos tevékenységformák, élményszerzési lehetőségek ajánlása, melyeket a szülők gyermekükkel együtt megvalósíthatnak. Fontos a differenciált feladatadás (életkor, fejlettségi szint szerint)
- Folyamatos online kommunikáció, tapasztalatcsere, segítségnyújtás, nevelési tanácsok adása szülőknek igény esetén. Segédanyagok megosztása az intézmény online felületén. Szakmai együttműködés erősítése:

A vezető heti tervezése (munkaidő, szabadság). A kollégákat infokommunikációs eszközökön értesítik a munkarendről, szabadságról, és az őket érintő információkról.

Szakmai anyag/segédeszköz kidolgozása:

-Témahét kidolgozása.

- Anyaggyűjtés (forrásmegjelölés)

-Gyermekek személyi anyagának elkészítése, fejlesztési tervek megírása, visszacsatolás.

Ötletgyűjtemény készítése (projektekhez, játékhöz, tevékenységhez, egyéni fejlesztéshez) / saját gyűjtés, online gyűjtemény.

Piliscsaba, 2026.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje a nevelőtestület határozata alapján érvényes:

2026.09.01- től– visszavonásig/módosításig

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- törvényi előírás

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

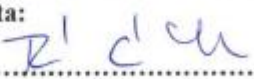
- Írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Nyilvánosság

A pedagógiai Programot a Nevelési- oktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni. (KIR- ben megjeleníteni, közzétételi lista)

Nyilvánosságra hozatal:

1 példányban a vezetői irodában, ahol a szülői közösségből bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében.

Intézmény OM azonosítója: 203475	A Pilis Kincse Óvoda Pedagógiai Program módosítását készítette: Papné Szaló Iлона Intézmény igazgató
Legitimációs eljárás	
Elfogadta: Nevelőtestület nevében: Gábor-Nyerges Beáta Krisztina	Véleménynyilvánítók: Szülői közösség nevében: Edelenyi Evelin Alkalmazotti közösség nevében: Fehérvári Katalin
Jóváhagyta: Papné Szaló Iлона Intézmény igazgató aláírása Pilis Kincse Óvoda Ph. 1926/948-1-13 1926/948-1-13	Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte: Péter Krisztina Fenntartó Ph. 1926/948-1-13 Nonprofit KFT. 2001. Piliscsaba, Tó sétány 2 Adószám: 26753075-1-13
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: Vezetői irodában	Érvényes: A kihirdetés napjától 2026.09.01-től visszavonásig